

275 FEBRUARIE 2025

DUNĂREA DE JOS

CONSILIUL JUDETEAN GALATI CENTRUL CULTURAL „DUNAREA DE JOS”

©

Iarina ANDREI

revista

DUNĂREA DE JOS

EDITOR: CONSILIUL JUDEȚEAN GALAȚI
PREȘEDINTE: Costel FOTEA

CENTRUL CULTURAL DUNĂREA DE JOS
MANAGER: Vali Viorel SANDU

REDAȚIA:
Redactor șef: Florina Zaharia
Redactori: Alina-Simona Constantin, Laura Dumitrache,
Eduard Mihalcea, Costel Radu.

Responsabilitatea pentru conținutul opiniilor, argumentelor sau părerilor aparține, în exclusivitate, autorilor. Materialele primite, publicate sau nepublicate, nu se înapoiază. Redacția revistei nu împărtășește întotdeauna ideile conținute în textele publicate. Alte detalii despre activitatea Centrului Cultural „Dunărea de Jos” Galați pot fi aflate pe pagina web a instituției (www.ccdj.ro) sau pe pagina de facebook: *Centrul Cultural Dunărea de Jos Galați*. Arhiva parțială a revistei se regăsește pe site-ul instituției. Revista *Dunărea de Jos* este membru APLER (Asociația Publicațiilor Literare și a Editorilor din România).

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Str. Domnească, nr. 61, cod: 800008, tel. 0236418400, fax. 415590,
e-mail: office@ccdj.ro
ISSN: 1583-0225

Revista poate fi procurată de la sediul redacției.
Aceasta poate fi citită integral și gratuit în arhiva sa:
https://www.ccdj.ro/editura_revista.html

Sărbătoarea Unirii Principatelor Române la Galați

24 ianuarie 2025

Ziua Unirii Sărbătorită la Galați

Moment plin de emoție la statuia lui Alexandru Ioan Cuza, cel care și-a câștigat un loc veșnic în istoria neamului românesc ca Domnitorul Unirii Principatelor Române din 1859.

Vertij în vitralii

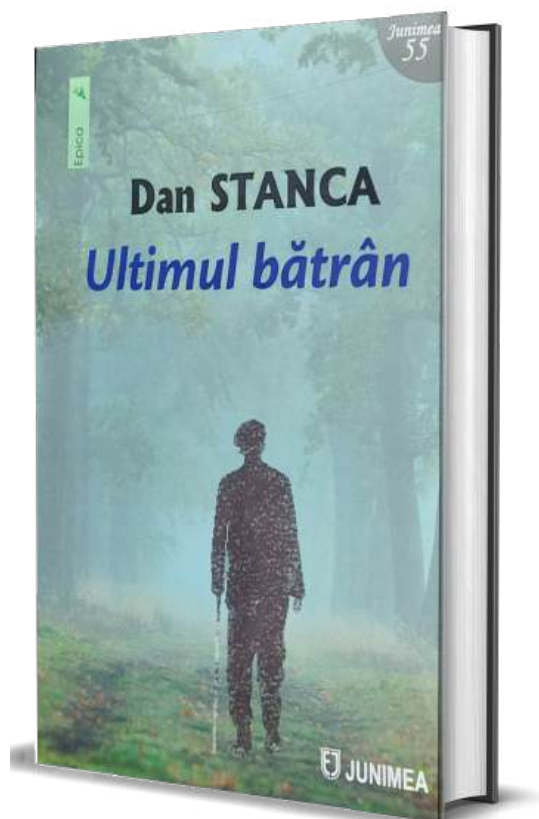
Octavian MIHALCEA

Bazate pe fascinația hipertrofiilor misterioșice, romanele lui Dan Stanca evidențiază personaje variate ce aduc fiorul problematizant la nivelul apoteotic al profesiei de credință. Nu altele sunt datele în cazul recent apărutului roman intitulat *Ultimul bătrân* (Editura Junimea, Iași, 2024), după a cărui lectură vom căuta asiduu o ieșire din labirint, din atipicul aventurilor spirituale a căror putere impresionantă frizează maximalul. Interferența temelor constituie piatra unghiulară a cărții.

Abordările metafizico-teologice dau naștere unui eclecticism cu arcane arborescente care seduc și intrigă. Pătrundem treptat în universul complex al vârstnicului profesor de limba și literatura română Liviu Opreșan, personaj măcinat de viață, patologia marcând sinuciderea fiului, respectiv pierderea echilibrului interior al soției. Inadaptarea intelectualului la teroarea istoriei este o temă ce brăzdează majoritatea romanelor lui Dan Stanca. Exterioritatea pare a se răzbuna crunt pe anumite aptitudini subtile proprii celui dornic să obțină unele răspunsuri. Asupra vieții lui Liviu Opreșan s-au dezlănțuit greutăți răvășitoare. Cumva paradoxal, accentuările filosofice contribuie la creșterea nivelului incognoscibil. Paginile despre părintele Toader, personaj important dornic

să plăsmuiască un nou filon religios, sau cele despre Marta, enigmatică plasticiană, poartă cu ele rosturi încă nedezvăluite. Himerofil, am putea asemui fluxul ideatic din *Ultimul bătrân* cu luxurianța aspectărilor coloristice din unele dintre pânzele lui Henri Rousseau le Douanier. Deja marcă a esteticii lui Dan Stanca, saltul în supramundaneitate, radical, transformă toate rănile și pare a opri timpul.

Undeva în carte, o mostră maculată, regresie dintr-un terifiant spectacol de proveniență expresionistă: (...) *Vedeam câmpul molatic, maroniu, cu pete de un verde întunecat. O lizieră de arbori scheletici se desfășura lateral. Ciorile croncăneau sinistru ca niște babe care bârfeau la porțile cerului. În aerul foarte umed abia îmi trăgeam respirația. Mă murdărisem din cap până în picioare, dar țineam cu strășnicie geanta ca să n-o pierd. Nu știam încotro s-o apuc. Călcând prin bălți, am pornit în direcția mai luminoasă. Acolo aerul părea că se limpezește, ajutându-mă să ies din aburii în care orbecăiam. Am mers mult, încercând tot timpul să mă uit la ceas, dar nu distingeam nimic pe cadranul acoperit de noroi. L-am șters, dar noroiul era la fel de gros. Nemaiavând putere, am căzut în genunchi. Simțeam că pământul se lasă împreună cu mine, că oasele mi se desfac*

unul de celălalt și intră în țărână ca niște cioturi putrezite, mâncate de umezeală. Simțeam că mă scufund, că pământul se tasează strat peste strat și toți monștrii, piticii vrăjitori, ciclopii malefici mor acolo, striviți precum niște mineri sub galeriile surpate (...).

Vertijul invadează orizonturile, spintecător al fluidelor întunecate. Finalul cărții, sepulcral și transfigurator, înfățișează vitraliile secretului. Putem spune că este așteptată strălucirea altui ochi ritualic.

Vorbind despre cartea lui Dan Stanca, chiar și sub forma fulgurațiilor de mai sus, simțim potențialitatea ilimitărilor hermeneutice. Și în prezentul volum, sinteza realității cu visul conduce la poziționări în proximitatea verticalei.

Consiliul Raional Cahul și Consiliul Județean Galați

Cursanții Școlii de Arte din cadrul Centrului Cultural „Dunărea de Jos”, profesor Olimpia Ștefan au participat la o expoziție inedită la Cahul în Republica Moldova cu ocazia sărbătoririi Zilei Culturii Naționale.

Consiliul Județean Galați și Consiliul Raional Cahul au celebrat Ziua Culturii oferind participanților un moment tradițional, de suflet prin expunerea a 20 de icoane pe lemn realizate de elevii Școlii de Arte.

La vernisaj au participat președintele Raionului Cahul Pavel Groza, Vicepreședinții Tatiana Seredenco, Elena Cebotari, Nicon Pâslari, Excelența sa, Consul General al României la Cahul Gabriel Nicola și Reprezentanți ai Episcopiei Mitropoliei Basarabiei la Cahul.

Patimile poetice ale lui Dumitru Pricop

Nicolae TAFTĂ

În registrul liric al lui Dumitru Pricop, noțiunea sau ideea de patimă capătă nuanțe de sens aparte, proprii sensibilității extraordinare a poetului și în deplin acord cu „alcătuirea” lui de „prinț vrâncean”, sau de „Om al patimei ce plânge / închinându-se la flori, ... acel înger care strânge / lacrimile din comori”, cum spune el atât de frumos în poemul *Ursita*, din volumul *Locuitor în Oedip*. De la *Patima muntelui* (primul volum de poezii publicat la editura Eminescu din București în 1978) până la *Muntele patimii* (o antologie sugestiv intitulată astfel și apărută în anul 2003 la editura Premier din Ploiești), lirica pricopiană este bântuită de ceea ce poetul însuși numește „nebuniile divine” (într-un poem cu un titlu de-a dreptul fantastic: *Ielele din inimă*), traduse atât de grăitor în versul său, cu doruri și dureri, cu nostalgii și tristeți, cu setea de lumină, de stele și de cer la care aspiră neconținut, cu un atașament total față de satul natal și de pământul cu dealuri și cu munți, cu pădurea atât de dragă lui, de familie, de părinți și de frați, de oamenii satului și de țărani în general, în fine cu ideea de moarte, aproape obsedantă în unele etape ale creației sale. „Cine va afla că altădată / ca și ieri, ca azi și ca mereu / scris-am eu pe mările de veacuri / ceața grea a sufletului meu?”, se întreabă poetul în poezia *Doamnă Soartă*.

Foarte expresiv sunt rediate aceste stări sau trăiri intense în emblematicul poem *Sfânta familie*:

„Mă doare faptul că nu pot să fiu / decât acesta prins de niște oase / pe care carnea urlă a pustiu / spre rodiile mici și lunecoase;

Mă dor părinții care nu-s decât / niște țărani ca totii țărani / ce-n viața lor nu s-au luat de gât / decât cu greutate și anii;

Mă doare satul care m-a născut / din uterul țărâniei sângerânde / un sat de munte îngropat în lut / cu stelele iluziei flămânde;

Mă doare graiul nostru plin de duh / biserică în mine de milenii / c-un Dumnezeu de taină în vazduh / ce seamănă cumplit cu pământeni;

Cam ce să mă mai doară ca să pot / rosti apocaliptic - ca profeții / că voi rămâne-același
sacerdot/ slujind mereu prin grajdurile vieții ...”

Aceste patimi, „nutrite” atât de arzător de către poet, nu l-au măcinat sau mistuit (cum ar spune o expresie curentă), dimpotrivă, ele i-au hrănit inspirația și i-au înflăcărat-o, ceea ce explică faptul că Dumitru Pricop a găsit mereu expresia poetică cea mai fericită, care cântă și încântă prin imagini fulgurante și viziuni tulburătoare. O mare pasiune ține de un impresionant cult pentru ceea ce el numește „graiul nostru plin de duh” și pentru „Măria Sa, Cuvântul”. O spune neasemuit de frumos în poemul *Lied*, din volumul *Paharul însângerat*:

„Iubirea pătimașă de cuvânt / Și anii închinați Domniei Sale / Mi-au tot legat ființa de
pământ / Cu rădăcini de suflet ireale”

La fel de convingător se exprimă pe această temă în poezia *Satirul etern*, din volumul *Lacrime arlechinului*: „Și-n cimitirul numelui mă rog / Măriei Sale, Domnului – Cuvântul / să nu mă pună timpului zălog / cât eu îmbrac în alte astre cântul”.

Despre aceste stări extatice trăite de către Dumitru Pricop în actul său creator vorbea cu multă căldură poetul Gheorghe Istrate, fratele său întru astfel de patimi poetice, la inaugurarea casei memoriale de la Negrileşti:

„Poarta pe care a deschis-o nu s-a luminat oricum, ea s-a străfulgerat tot cu o patimă,
patima care l-a urmărit pe poet de la izvoarele primei sale cărți, *Patima Muntelui* și până la
aureolarea sa genială, dar și finală, cu *Muntele Patimii*”.

„Suferințele” poetice ale lui Dumitru Pricop, care dau nota dominantă a creației sale, se situează într-un evident contrast cu firea lui bonomă, deschisă spre plăcerile și bucuriile vieții. Cei care l-au cunoscut și îndrăgit știu că era bon viveur prin excelență, generos și carismatic, animat de cultul prieteniei și mereu însetat de ceea ce este frumos și bun în oameni și în natură. Prin urmare, chiar dacă ne spune, ca un leitmotiv al operei, că multe îl *dor*, înțelegem că aceste *patimi* sunt trăite cu o voluptate ce merge până la suferință, într-un fel de transă a creației poetice, căci el scrie dintr-o „aleasă disperare”, cum spune în poemul *Satirul etern*, din volumul *Lacrime arlechinului*: „Pe viața scurtă care mi s-a dat / eu scriu dintr-o aleasă
disperare / lăsând pe Munți coroana de-mpărat / și oasele materiei în Mare”.

Patimile poetice ale lui Dumitru Pricop trimit atât la latinescul *passio,-onis* (definit în *Dicționarul istoric al limbii franceze* ca „vie afectiune pentru ceva..., căldură și sensibilitate care animă o operă artistică, trăire intensă”), cât și la grecescul *pathos*, cu sensul de emoție copleșitoare, însă fără să implice, în cazul de față, nuanța peiorativa pe care o presupune adjectivul derivat din etimon, căci aici expresia poetică, departe de a fi patetică sau afectată, este pură emanație a stărilor sufletești ale poetului, tradusă în cuvinte care *cântă și încântă*, cum subliniam anterior.

Filozoful francez René Descartes scria în veacul al XVII-lea un *Traité des passions de l'âme*, în care făcea o anume distincție între *passion* – ceea ce simte subiectul, și *action* – ceea ce îi face pe alții să simtă. Pornind de aici, putem afirma că în poezia pricipiană aceste stări, puse într-o fericită ecuație și trăite în ecou, se regăsesc constant.

Unii comentatori ai operei lui Dumitru Pricop (vezi Ion Rotaru) îl consideră pe acesta un poet neotraditionalist, termen oarecum ambiguu, dacă criticul nu ar adauga mai departe că este vorba de un „mioritic îndeajuns exersat în modernisme, melodios, de real talent (...), însetat de purități celeste”. Dar cel mai frumos, poate, îi conturează statutul poetic criticul Laurențiu Ulici, care îl consideră un „TRADITIONALIST cu program, adică unul care și-a convertit înclinațiile structurale, de temperament poetic și de mentalitate în opțiune estetică și scrie (...) o poezie elegiacă, pătrunsă de fior ironic, hrănită de eresuri, riguros ordonată prozodic, metaforică și discursivă. (...); orizontul mioritic, peisajul naturist și lumea rurală acoperă o mare parte din universul poeziilor, dar poetul nu vrea pur și simplu să calchiese o etapă din istoria poeziei românești, ambiția lui este de a da vetusteții liber asumate un aer nou...” (vezi *Promoția 70/ Moldovenii XX, România literară*, anul XIX, nr 11, 13 martie 1986).

Ne întrebăm, pornind de la aceste caracterizări, care este cota de tradiționalism și, respectiv, de modernitate în creația lui Dumitru Pricop. Pentru a încerca un răspuns în acest sens, facem trimitere la un studiu de anvergură și deosebit de interesant pe care profesorul Paul Miclău, poet și semiotician de prim rang la noi, îl publica în anul 2001 (în limba franceză) la Editura Universității din București sub titlul *Le Poème moderne*, în care autorul se întreabă dacă se pot stabili diferențe între *poezie* și *poem*. Ipoteza formulată aici este că „poezia este un rezultat al creației poetice, în timp ce poemul este un discurs în acțiune”. Pare oarecum derutantă aceasta distincție între cele două noțiuni, însă Miclău nota mai departe că acest așa-zis clivaj ține de succesul de care s-a bucurat în epoca modernă sintagma „poem în proză”, lansată de Baudelaire și ilustrată magistral mai apoi de către Rimbaud și urmașii lor în decursul secolului XX. Lansarea în spațiul liric a versului liber, la sfârșitul secolului XIX, a prefigurat *desuetudinea* versului zis „clasic”, subliniază autorul: „Pornind de aici, în linii generale, ceea ce este spus în vers liber este un poem, în timp ce poezia este întruchipată mai curând în vers clasic”.

Cum s-ar prezenta, din acest punct de vedere, discursul liric al lui Dumitru Pricop? Prima strofă din *Sfânta Familie* pare să anunțe o opțiune sau să se constituie în declarație de principiu: „Tot arsenalul meu e desuet / de la idee până la zidire / același vechi și searbăd menuet / mă poartă refulat prin omenire”. Îl putem categorisi, în baza acestei „mărturisiri”, în rândul autorilor de „poezie” considerată vetustă, desuetă sau demodată? Cel ce găsește expresia poetică atât de fericită spunând că el prin existență e „un meteor / care arzând își spulberă vecia”, că „provincia de suflet n-are hat”, că locul poezilor în stele e „arat cu plugul nebuniilor divine” și că lor le este rezervat „înecul pe vecie în lumină”, nu va putea fi nicicând și nicicum pus sub semnul desuetudinii.

O altă precizare a profesorului Miclău spune că: „Una din opozițiile fundamentale între poemul modern și toate celelalte (antic, medieval, romantic, etc) este că el abandonează caracterul anecdotic și în bună măsură evenimential al discursului poetic. Nu există poem epic”. Particularitatea esențială a modernității, adică a poemului modern, ține de ceea ce s-ar numi „l’irruption du sujet énonciateur” în text, (un fel de intruziune a eului scriptural), deci poemul ar păstra „urma procesului de elaborare a discursului poetic”. Tot la acest capitol, Miclău evocă o discuție purtată pe această temă cu Julie Kristeva la o întâlnire de prin anul 1974, în cadrul căreia celebra reprezentantă a semioticii și a poeziei europene preciza că

„subiectul nu este o schemă, o structură, ci un ansamblu de pulsuni, el este carnal”. Asadar, în poemul modern „poetul se transpune ca atare pe hârtie, fără cenzura eului personal sau a eului colectiv”. Or, în cazul creației lui Dumitru Pricop, caracterul anecdotic sau evenimential lipsește aproape în totalitate, iar în textul său nu regăsim doar „urma procesului de elaborare a discursului poetic”, cum spune Miclău, ci o prezență vie și activă a acestui subiect enunțator, un subiect carnal, cu un ansamblu de pulsuni și de trăiri foarte intense. Și despre ce vorbește acest subiect enunțator? Tocmai despre *patimile* care-i inspiră și însuflețesc creația.

Poetul ne cere (în poezia *Lutul ce ți-e dat*) să-l citim „înscris pe stalactite”, căci „povara morții vine din cuvânt”, și mai spune, extrem de grăitor: „cu aburii cometelor mă-mbrac”, „prind lumea-n palme”, cerând mai apoi să-i citim și „pagina spre moarte”, căci „asemeni ei treci prin cuvânt curat/ cât cineva, de undeva, departe / îți cere-n fructe lutul ce ți-e dat” (din volumul *Patima muntelui* 1978).

Acest mod de a se adresa cititorului în numele eului creator este mereu prezent în creația lui Pricop. Citim într-un tulburător sonet intitulat *Foaie plânsă*, din volumul *Paharul însângerat*:

„S-au strâns caiete-ntregi de șiruri negre / de rime șlefuite și de șpan / trădând statutul meu de biet țăran / al unor țărini ce păreau integre (...); / am strâns averi?! – le las pe totdeauna / ca zestre numai celor ce nu cer / decât un cântec de pe foaia plânsă”.

Sau în sonetul *Ielele din inimă*, din același volum: „Eu mi-am zidit venirea din nimic / cu toate-aceste firi amestecate / urzindu-mi nebuniile divine,,

În fine, sonetul *Bucata de pământ*: „Bucata de pământ ce-o țin în mâini / e trupul meu în mări de ipostaze / e inima cu spicele în floare / sau lanul lăudatei noastre pâini...”

Constatăm că, pentru a comenta poezia lui Dumitru Pricop și a decela pasiunile care l-au inspirat, nu putem evita propriile sale expresii, atât de frumoase și grăitoare. Patima lui permanentă se traduce printr-o sete de absolut despre care îi vorbește cititorului spunând că el este „de stele bolnav”, sau însetat de stele, de cer, de lumină, de aștri, vrând „să intre-n legendă pe file de cer”.

În cea mai mare parte a operei, poetul își impune constrângeri prozodice foarte stricte, cu un ritm scandat și curgător în același timp, cu rime savante și armonioase, în ecou permanent, însă aceste rigori nu-i încorsetează deloc inspirația și expresia poetică cu străfulgerări de sens neașteptate, dimpotrivă, ele stimulează și favorizează crearea unor imagini și viziuni încântătoare. Iată o serie de astfel de formulări, de fraze și sintagme de o mare frumusețe:

suntem mesteceni tineri cu ramurile-n stele; izvoarele se despleteau în făclii; copacii mei de suflet urcă-n cer lătrând; joacă luna umbre despletite; am stele-n ochi; peste vârstă-ți cad petale; e sângele cămașa mea de soare / pentru vecie îmbrăcată; umbra peste vreme răsturnată; perlele luminii în lacrima păstorului învins; cuvântul – strigoiiul realității; săgeata gândului în sus (*Icar*), moartea – pagina mea de vecie; cetatea din suflet; ulițele sufletului; coliba sufletului; satul din cer; veșmintele de fum; statui de fum (cu trimitere la imaginea străbunilor în mintea urmașilor!); crini care au nins.

Se întreabă la un moment dat acest prinț al poeziei vrâncene:

„Din boarea cui sorbim de veacuri dorul? / Ce văi adânci ne-au îmbrăcat în munți? / Ce oameni tineri pier în cei cărunți / gândind înalt trecutul, viitorul?”

Absolut fascinante și seducătoare sunt unele cuplete sau strofe din poemul *Prin geamătul lumii*, din volumul *Locuitor în Oedip*:

„Prin geamătul lumii alunecă grav / corabia celui de stele bolnav / Cu mine termină, cu mine începe / și râul de munte și iarba din stepe / Pământul de nuntă și cerul albastru / în care îngrop visătorul sihastru / Chiar ochii alungă din cel care-am fost / sământa ogoarelor fără de rost / și picură viața în cel care sânt / otravă și vis și fior și mormânt / Cât intru-n legendă pe file de cer / Să tulbur credința prin lumi care pier”

Acest magician al cuvintelor, din care scoate scânteii și vâlvătai de sens, are vocația vederii poetice și harul exprimării adecvate a trăirilor sale. O spune el însuși atât de elocvent în poemul intitulat *Vocația vederii*, din volumul *Locuitor în Oedip*:

„Vocația vederii e semnul cel mai clar / că-n întuneric moartea și viața împreună / atât de strâns ard gura aceluiași pahar / încât sunt pete-n soare și munți de scrum pe lună”.

Un înger călător

Florin DOCHIA

Îngerul lui Marian Apostol (*Îngerul din pufoaică*, poeme, Editura Detectiv literar, București, 2024) cere mai întâi o lectură implicată, de atitudine morală. Reflecțiile asupra existenței, care domină paginile cărții, evită nostalgiile lirice siropoase și observă cu acuitate neîmplinirile, ratările, neajunsurile, durerile ființei trăitoare în cotidianul anost.

„Îmbrățișăm cu mâini slabe,/ sărutăm cu inimi frânte,/ ne certăm fără foc,/ mângâiem doar umbrele celor ce am fost.” Dar nu doar observă, ci scormonește după rosturile ascunse ale trăirii experiențelor, încercărilor vieții intense, adesea la cote înalte ale riscului. Împătimit caminard, analizează cu acribie semnificațiile călătoriei care înseamnă adevărata implicare.

Concluziile sale sunt afirmate cu claritate și cu doza necesară de înțelepciune: „orice plecare/ e doar un alt fel de a te întoarce spre sine”, pentru că „Drumul ne cheamă în tăcerea lui,/ o chemare veche, gravată în pietre,/ în răsuflarea copacilor ce ne umbresc pașii” și «Învățăm, din fiecare pas,/ că mersul aduce liniștea”. A trăi deplin, a nu rata clipa prezentă, a-i găsi rostul ori a-l alcătui din simțirea ta launtrică este regula călătoriei numită viață. Și nu doar viața ta,

ci și viața celor pe care-i însoțești și care te însoțesc. De astă dată, Costel și Firiță, pe drumul spre Santiago de Compostela, „o promisiune de libertate după o luptă câștigată”, sunt personaje care dau sens dramatic narațiunii semnificative. Căutarea înseamnă pierdere, rătăcire, ratare și regăsire.

Și, desigur, un sentiment al vinovăției, atunci când e nevoie de iertare, - „A ne iubi,/ înseamnă a ne ierta” -, de refacere chiar și a memoriei cu încărcătură erotică. Marian Apostol nu insistă în această direcție, păstrează o discreție benefică, dar amprenta sentimentului persistă în subsidiar, ca o redundanță fără de care la nimic din ceea ce trebuie înțeles nu am ajunge: „Te iubesc atât de mult încât/ între noi s-a așezat liniștea”.

Liniștea, pacea iubirii este unul dintre rosturile existenței, poate cel mai dificil de atins. De aici, necesitatea călătoriei spre a te cunoaște, necesitatea drumului spre a deschide porți înspre tine și înspre Celălalt.

De aici, nevoia deschiderii spre ființele cu care te însoțești, cărora le oferi din timpul tău, care poate fi un dar, însă și o povară – merită riscul? Se pare că da, pentru „că nimeni n-are cheia/ ferestrelor mele închise,/ că nici un cuvânt străin nu va risipi/ furtunile

ce vin”. Siguranța cu care își afirmă utilitatea acțiunii derivă din convingerea că numai așa se poate trăi cu adevărat, deplin: „învăț să îmbrățișez esența clipelor,/ să transform banalul în sacru,/ să-mi fac din viață o poveste de iubire,/ un mozaic de trăiri ce ne leagă”, căci „adevărata bogăție/ nu se află în lucruri, ci în profunzimea momentelor”.

Marian Apostol nu are cum rata recursul la transcendent în retorica sa poetică. Chiar dacă Daimonul este provocat pe alocuri la vreun interogatoriu, dialogul cu Mântuitorul dă forță și încredere sacrificiului de sine în beneficiul celorlalți: „Dă-ți viața,/ Fii izvor pentru ceilalți, doar așa vei trăi cu adevărat.” Și natura înconjurătoare oferă tribut generos acestei retorici, ceea ce pare atât de firesc în creația unui împătimit al Călătoriei și al Cunoașterii. Lumea animală și lumea vegetală își au locul discret în structura metaforică a poemelor. Dintre anotimpuri, toamna dă culoare acolo unde apare cu rost metaforic. Dar lumea umană domină peisajul, prezența ființelor care au dat sens și complexitate vieții. Îngerul în pufoaică este chiar Bunicul, „un gardian al drumurilor mele/ [...] pășind ușor prin amintiri”.

Avem un dar frumos cu această carte, pentru că „Poezia e un univers în expansiune,/ din noi și din tot ce ne înconjoară,/ o lume fără sfârșit,/ unde fiecare cuvânt e o cale lactee”. Să ne bucurăm, așadar, de acest dar care ne poate lesne subjuga și ne obligă să ne privim pe noi înșine cu mai mare atenție și cu mai multă emoție.

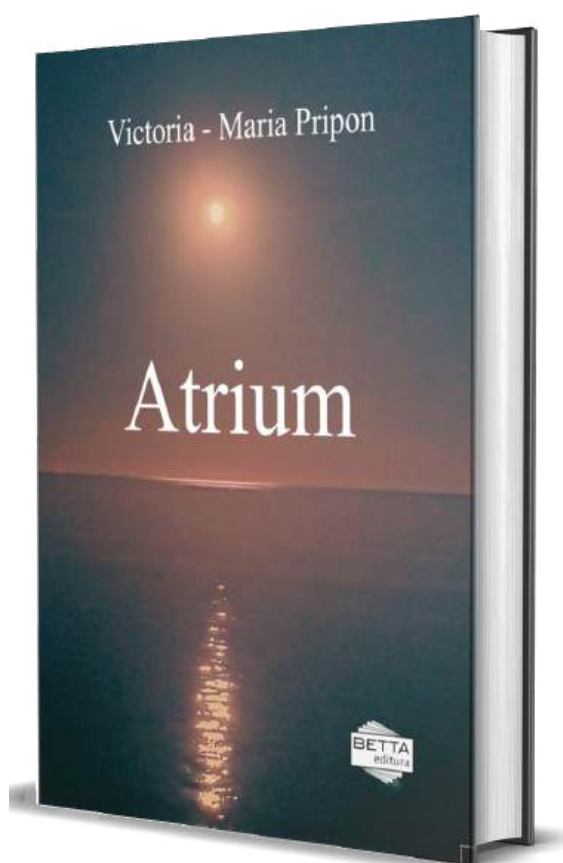

Poezodia acestor „poeme lacome” în noua cetate

Tudor CIGU

Cineva spunea că a scrie mai cu seamă proză, decât poezie, e nevoie de multă viață, de multe trăiri pe toate planurile. Și mă întrebam dacă nu cumva poetul trăiește iluzia că le poate surprinde în câteva versuri pe toate? Toți însă înțelegem că prin poezie poet și cititor, împreună, își construiește lumea din care să iasă ceva mai contemplativ din jocul cuvintelor care îi fascinează și din care toți, poet și cititor, ies cu o nouă semnificație despre lumea înconjurătoare. Sau poate, spre deosebire de prozator, poetul are obsesia că a moștenit printr-o minune miracolul unui hotar dintre cele două lumi: real și posibil.

Poate de aici și această pendulare între trecut și prezent, acea nouă dimensiune pe care o capătă volumul *Atrium* (apărut la editura Beta/2023) al elevei poete Victoria-Maria Pripon. Și după lectura poeziilor din acest (al șaselea! volum) îi simțim această maturizare poetică ca pe o grea despărțire de miresmele copilăriei, înțelegând că a crescut prea repede și clepsidra timpului, în poezia ei, e foarte grăbită. În aceste cronici de întâmpinare ne asumăm rolul de a reda cartea și pe autorul ei, cititorului. În acest mod criticul apelează uneori la reperele sale

referențiale: gândirea și filozofia creștină de la imnurile biblice, taine ale sufletului, ale reîncarnării în personaje ale copilăriei, dar și scepticismul cioranian simțit de fiecare

dintre noi. Eul său interior îl avertizează că un înger păzitor ne spionează din cețurile acestor oglinzi a cuvintelor, acolo unde proiecția noastră în oglindă presupune, o desprindere a sufletului de trup, o ardere a cuvintelor în lăcașul gândirii. Ori, tocmai pierzând această legătură, nu facem altceva decât să refacem puntea de legătură cu cea de a doua ființă care există în noi. Pentru Victoria-Maria Pripon poezia este, totuși, în ciuda acestor curgeri prea rapide ale clepsidrei timpului, tărâmul ei de vis, unde (ca toți poeții) se retrage pentru a-și descărca sufletul de povara unor trăiri zbuciumate în subconștient și duse pe firul acestei vieți trecătoare. Luptând cu încăpățănare cu morile de vânt ale unei lumi invocate în vers, autoarea se găsește, în poezie, la granițele de trecere de la poemul de notație în fleșuri imaginative scurte ca fulgerele, până la poezia modernă și postmodernă în care predomină contemplativul împins, printr-o tehnică descriptivă, în poezia scormonitoare de sensuri. Ca la așezarea elementelor în pictura cubistă.

Poezia ei, acum, capătă câte ceva din conceptul de reinventare a poeziei pe care o trâmbița Rimbaud în poezie: „Mă îndrept spre redefinire” spune eleva poetă (și undeva mai departe): „Și versurile își schimbă traiectoria” (sau) „Nu mă întorc/Spre viața/Ce a existat,/Ci îmi creez un viitor/Din cioburile unei oglinzi...” (*Flăcări*). Ca și poetul francez, Victoria-Maria Pripon privește aceleași elemente din acest univers (oglinza, clepsidra, țărâmul, marea, soarele, furtuna, focul, cerul, stelele, pădurea, umbra, zborul, ploaia etc.) Dar, firească, le vede diferit. Cerul de deasupra capului ei nu este real, e construit (în *Atrium*) din cuvinte ce au acea dublă situație când zugrăvește un tablou de trăiri interioare sau lumea exterioară:

„Dincolo de prag/Se află alte orizonturi/
Încărunțite de înstrăinare,/Încărcate cu ploii/
Mărunte și târzii,/Amânate în eternitate.”
(*Dincolo de prag*). După lectura unui text și imaginația care ne încearcă în fața unui tablou, astfel de frânturi de gânduri nu reprezintă altceva decât emoțiile trăite de poetă. Și cu trimitere la ceva palpabil: un cântec tumultos auzit undeva, senzația unor furii ascunse că „paharul e fără vise” și „umplu borcane fără de vise”, teama că „poeții nu mai sunt apreciați” și că descompun doar „fragmente din viață”, durerea că „sufletul (ii) umblă desculț”, frica de singurătate: „ochii trec prin mii de oameni/Și nu mă caută” etc. Cum micuța poetă nici nu poate rămâne prinsă în propria pânză a misterelor acestei lumi către care își lansează imaginația, cititorul înțelege că în acest templu al aspirațiilor sale, poeta își are propria imaginație asupra zilei în care poezia acestui veac va fi rostuită într-o formă nouă oaspeților ei, cititorii: „Schimbarea începe acum,/Ziua de ieri va fi transferată/
Întru mâine,/Vara e busola și iarna e harta/
Ce duce spre atrium.” (*Atrium*). De te întrebi, dacă nu cumva armele ei posibile de pe frontul de limpezire al hipertextului lirico-prozaic nu sunt chiar expresia unor reinventări a poeziei moderne, fiindcă, spre deosebire de poezia ei anterioară, acum odată pornită reconstrucția edificiului nou al poemului, totul va decurge așa cum și-a propus: „Voi continua/Și mă vor urma cete de cețuri/Zdrobite de mister.” și mai departe: „Întru într-o altă poveste/Compusă din iluzii șoptite,/Asfințituri tăcute./Dar tăcerea încă mă înconjoară,/Sentimentele rămân nerostite,/Iar ochii se feresc de priviri străine./Crengile uscate străjuiesc/Intrarea spre noi versuri,/Permițând accesul doar ignobililor./Dinspre vise/Adie vântul uitării./Aplaudând în Colosseum.” (*Colosseum*).

La o primă lectură a versurilor din aceste poeme ale unui eu aforistic-disruptiv-confesiv ai senzația că intri într-un labirint întunecos, cu atmosferă apăsătoare și fără speranța că furtunile din sufletul poetei, prea mult pustiit de întrebări, dar supuse furiilor interioare, vor înceta: „Urcă lacrimile mele/ Pe scara sufletului/Și Te cauă,/Pentru a Te întreba:/Unde mergi, Doamne?” (*Unde*). Micața autoare își construiește cetatea (din care, cândva, Platon alungase poezii) cu ceva optimism, știind că un alt Hanibal „se află/ Înaintea porților versului” și „Trecem din nou Rubiconul/Fără întoarcere,/Zarurile se aruncă singure” (*Zaruri*). Și avem percepția unei poete gata înrolate pe un anumit orizont de așteptare mereu față în față cu timpul (care se scurge mult prea grăbit în clepsidră) și viața proprie din care explorează vina, frustările și destinul, lumea cu întrebările ei, singurătatea, spaimile, visele și năzuințele lumești etc. Sunt trăiri asemănătoare unui ghem de energii implozive. Fiindcă poeta își cunoaște menirea de a ne spune că frumusețea e în noi și în modalitatea de „a privi” și „a vedea” lucrurile în acest tablou al lumii, undeva la limita și granița asemănătoare diferenței dintre realitate și real... Acolo în „ziua de mâine” (spune autoarea) e și schimbarea care se dorește: „Prinsă în mirare și uitare,/Mă gândesc la zilele ce urmează/Cu tristețe,/Atunci voi fi altcineva”... (*Ego non sum*).

Pe măsură ce înaintăm în lectură, ușor-ușor se întrezărește un alt destin, o altă atmosferă, alte perspective în tabloul poetic configurat la orizonturi: „Focul ce se risipește în zare/Începe să ardă când se stinge,/Iar căldura sa îngheață seninul cer./Vântul adie între toamnă/Și frânturi de frunze măcinate/În lumina peșterilor./ Munții se ridică înăuntrul mărilor./Copacii

galopând spre păduri/Formează tabloul/ Unei scânteii de iarnă.(*Pădurea zorilor*). Și poate cel mai distinct poem din *Atrium*.

În aceste micropoeme, ce îndeplinesc „o misiune” în bătălia cu cuvintele pe domeniul unei poetici inductive (cum spunea în alt volum) și în care micața poetă (elevă în clasa a VIII-a) „navighează” în panica speranței unor noi vremuri, întrucât: „Fără de atrium/Copacii se înalță pe orizontală,/Așteptând să apară/O rădăcină potrivită ” (*Clan destin*), nu cantitatea de realitate transpusă în poezie o definește pe autoare, ci perspectiva asupra dramei ce se profilează la amurgul vieții planetei care ne suportă pe toți. Cu alte cuvinte, cam ce se petrece cu omul în esența ființării sale, viață e și dincolo de împrejurări ce nu par a conduce la niște destine puse pe taraba întâmplării. Moartea neanunțată din viața oamenilor, visul și visarea, raportul dintre imaginar și realitate, constituie în aceste concrete poeme, legături subterane, pe stranii coincidențe, cu tot felul de sugestii și frânturi de sens în destinele noastre. Imaginația este cea care vine să suplinească memoria și să umple golurile rămase după lectura multor cărți citite, spunea cineva, iar „înfrângerile” (ori „izbânzile”) sunt pentru toți cei alungați din cetatea imaginată de Platon. Cu „*Atrium*” Victoria-Maria Pripon revine în fața cititorului pentru a-i împărtăși din bucuria unui suflet îndrăgostit de „arderea” ca o torță a tuturor cuvintelor ce transmit imaginație în poezie.

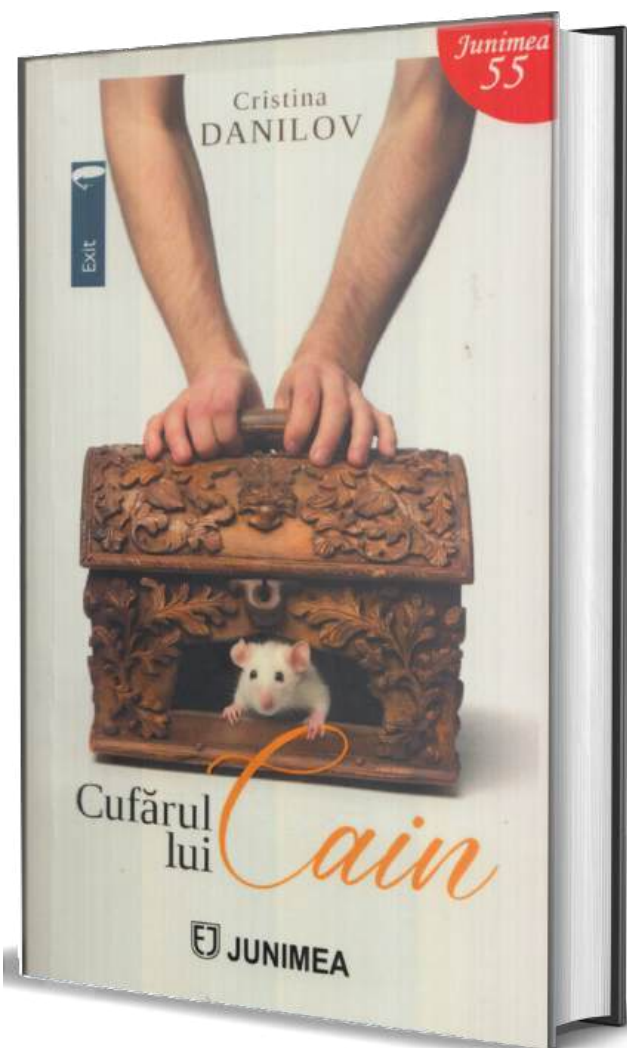
Cufărul lui Cain

Nicolae BACALBAȘA

Editura „Junimea” publică în 2024 lucrarea „Cufărul lui Cain” a scriitoarei și psihologului profesionist, practician clinic, Cristina Danilov. Termenul „lucrare” nu este întâmplător căci este greu de inclus într-o taxonomie literară. În termeni sportivi lucrarea figurează la „impuse”. Sunt materiale publicate de către un psiholog în „Ziarul de Iași” adresate cititorului mediostatistic (ori un ziar este un rob al zilei și al cititorului de sub turla pălăriei lui Gauss) de unde restricții inerente.

În același timp lucrarea poartă tripla amprentă a autoarei: poet, scriitor profesionist (membră a Uniunii Scriitorilor), în al doilea rând psiholog profesionist și în al treilea și deloc ultimul, femeie cu tot ce semnifică această realitate în plan existențial. Această ultimă realitate face ca însemnările unui psiholog cum se autodefiniște „Cufărul lui Cain” să depășească condiția unei reuniuni de articole de psihologie popularizată. Pare a fi o prezentare făcută de o persoană bine arsă, dar care nu poate evada de pe soba vieții. Titlul culegerii este prefața, articolul de deschidere, care se ferește abil de a fi prea explicit.

De ce Cain? Marele filosof Vasile Băncilă (1897 - 1979) susținea că oamenii sunt urmașii lui Cain, ucigașul, nu a fratelui său Abel care nu a avut urmași. Cain, conform genezei, era cel mai în vârstă dintre copiii lui Adam și Eva care l-a ucis din gelozie pe fratele său Abel. Titlul o spune cu claritate celor inițiați că realitatea

vieții biologice este violența. Religia este o realitate biologică creată ca mecanism ultim de apărare, ca o lume contraintuitivă, a absurdului („credo quia absurdum” scria unul din părinți) care permite acceptarea inacceptabilului. Dumnezeu este iertare, susține Cristina Danilov. O susține însă după ce floarea argumentației sale privilegiază Vechiul Testament: „Ochi pentru ochi, dinte pentru dinte”. Așa că vezi, cufărul său nu este cufărul iertării, ci cufărul lui Cain.

Cel de al doilea text al Cristinei Danilov este „Prietenul meu, Iuda”.

Este un discurs despre trădare, trădători, semnificații. Este lamentul trăirilor lui Iov distilate în aridul teoreticului, dar se simte că autoarea a fost bine friptă în viață.

Brusc, aproape nejustificat, agățându-se ca înecatul de colac, convertește final suferința în înțelepciunea dobândită (fără a menționa însă că înțelepciunea are gustul cenușii). Am întâlnit recent aceeași zicere, dar amplificată de vitalitate triumfătoare la Richard Gere, mai mult decât actor celebru, om de gând și de faptă.

Psihologia este o știință bine rânduită în descoperirile sale. Tabloul lui Homo sapiens sapiens nu este nici frumos, nici plăcut, dar clar desenat.

Proza Cristinei Danilov focalizează pe anumite trăsături majore ale acestui portret robot. Dar dacă inventarul psihologic al omului este relativ bine stabilit „acele, bricele și caricele” fiind repartizate fiecare pe policioara sa științifică să nu uităm pe doctorul Anton Pavlovici Cehov care avertiza lucid „Sufletul străinului este beznă”. Ambiguitatea este a doua trăsătură existențială a viului după violență. Și

înțelegând că doritul este unul și realul altceva, Cristina Danilov în „Așteptări, resentimente” pledează pentru HIC ET NUNC în stare pură (fără așteptări!) citându-l pe Dan Wyle: „Când alegem să construim o relație pe termen lung cu un partener alegem inevitabil să adăugăm acestei relații un set de probleme care nu pot fi rezolvate niciodată”.

Ambiguitatea omului este un cadou filogenetic. Cele mai apropiate rude ale omului, cu care are cea mai mare asemănare genetică sunt cimpanzeul și bonobo. Verii noștri cu care alcătuim împreună ordinul panidelor. Cimpanzeul este o maimuță politică care practică sistematic tortura, bonobosul o maimuță dedicată concilierii cu o mare capacitate empatică. Pe baza alcătuirii sale genetice omul o poate lua când într-un sens, când în celălalt. În relațiile cu celălalt (și chiar cu tine) este ca în ruleta rusească, niciodată nu știi dacă este sau nu glonț pe țevă. Credința în dreptate este analizată dur în „Nota de plată”.

Psihologia actuală consideră că nevoia de dreptate (întrupată în credința în) este una dintre cele 20-100 disonanțe cognitive ale omului. Totuși experimental s-a arătat că este proprie nu numai omului, ci și animalelor. Se pare că ar fi un fenomen de securizare asemănător superstiției, un mecanism de inducție psihologică, un *wishfull thinking* bazat pe un *do ut des* involuntar.

Melvin Lerner în 1966 a susținut că această credință în dreptate este esențială pentru bunăstarea psihică a omului (chit că Vechiul Testament prin cartea lui Iov i-a avertizat pe oameni asupra realității..). Fiecare face așa un mic *deal* neoficial cu Dumnezeu. Și ca o corolară, victima este

vinovată. Paradoxal, bolnavul și schilodul nu trezesc mila, ci respingerea.

În asasinat, nu asasinul era vinovat în ochii Bisericii, ci victima. Căci era perturbată ordinea divină! Cât s-a chinuit Biserica să justifice pe regele Franței, Henric al IV-lea ucis de către extremistul catolic Ravaiillac! Omul este în primul rând un om social. Și unul este individul și altceva individul cu membru al gloatei „Two is a company, three is a crowd”.

În textele Cristinei Danilov apare doctorul Gustav Le Bon, psihologul Ringelmann și alții care au înțeles că precum lăcusta, omul are două ipostaze - individuală și comunitară. Ferească Dumnezeu de mulțimea fiară!

Excelent prezentată legătura dintre miros și emoționalitate și implicit memoria pe termen lung. Mirosul este un mod de comunicare esențial pentru mamifere, care în ciuda aparențelor anatomice pare diminuat la om. Este percutantă analiza pierderii unui animal de companie și impactul sufletesc ce rezultă. Medic tânăr am descoperit real psihologia într-un program de teatru în care era un citat din Epictet: „Din tot ce sunt lucrurile cel mai mult sunt gând”. O clipă 6care m-a influențat mult în viață.

Cristina Danilov încearcă – la nivelul cititorilor de ziar, omul comun - să explice cum o face gândul. O carte eclectică, sinceră, generoasă și prin acestea, necesară și utilă.

ART CITY reading

Într-un poem
Există, fără îndoială, multă oboseală, multă
oboseală.

Sunt și albine și bătaii de aripi negre,
Case goale, case pline
Și multe case goale.

Într-un poem există și grămezi de colburi,
Grămezi de pietre, povârnișuri line
Și povârnișuri abrupte.

YVES NAMUR

Abia un foșnet

- antologie -

Editura Tracus Arte, București, 2022

De ce sunt uitați „uitații”?

Gheorghe FELEA

M-am decis să scriu acest articol pentru a oferi un răspuns la o întrebare care mă obsedează de ceva vreme: De ce sunt uitați „uitații”?

Fiecare epocă istorică își are eroii ei, gloriile ei care, cu timpul, sunt uitați(e) și apoi dispar. Adevărul este ca nu întotdeauna eroii culturali dispar cu desăvârșire; îi regăsim uneori încremeniți în bronz sau într-o grămadă de cărți prăfuite uitate pe un raft de bibliotecă. Soarta „uitaților” este mai crudă decât a decedaților care își au cel puțin aniversările lor, convențiile sociale și bunul simț ne obligă să-i comemorăm cel puțin o dată pe an. Ceilalți pe care i-am uitat dispar într-un mod brutal, în doar câțiva ani, după ce fuseseră în centrul atenției, răsfățați ai sorții, până mai deunăzi plini de succes și de glorie?

E drept, cultura este o memorie gigantică, care generează, clasează și permite re-actualizarea unor idei dezvoltate în cadrul ei. Introducerea Schiței pentru istoria lui cum este cu puțință ceva nou a lui Constantin Noica începe cu observația: „Adevărata dezamăgire pe care ar trebui s-o dea, celui ce o cercetează, istoria filozofiei – este mai puțin de-a nu putea desprinde ceva sigur din ea ci de-a nu putea păstra totul”.

Evident, posteritatea poate să gândească și altfel. Ea este cea care redefinește problemele esențiale și rescrie prioritățile. Ea poate decide cine poate/trebuie să fie uitat, uneori doar în baza unor interese politice, economice, sociale, religioase sau estetice. Totuși, chiar și în postmodernitatea noastră fragmentarizată există o „corolă de minuni a lumii” care nu trebuie distrusă. Și atunci, totuși, de ce sunt uitați „uitații”?

Un răspuns parțial l-am obținut din partea academicianului tecucean Mihail Manoilescu, atunci când intenționând să realizez o retrospectivă privind istoria elitelor tehnice gălățene, am întâlnit, în una din lucrările sale, această exprimare aproape aforistică: „Opera inginerului este totdeauna o operă de jertfă individuală și de triumf colectiv” Celebritatea arareori i-a însoțit pe ingineri, principalii creatori ai civilizației, și în orice caz, în mult mai mică măsură decât pe creatorii de artă. Este nedrept, deoarece civilizația are, în genere, origini ingineresti, datorită contribuției elitelor la (re)evoluția tehnicii și tehnologiilor.

De fapt, același Mihail Manoilescu, în interpelarea „Problema concentrării învățământului tehnic superior” din ședința Senatului din 19 februarie 1937 dezvoltă ideea anterioară:

„Inginerul este prin însăși firea sa întregă un mare anonim. Căci inginerii care capătă popularitate, o obțin pe căi laterale care au puține în comun cu ingineria,, prin însăși menirea lor, inginerii se ilustrează prin operele pe care le fac. Ei clădesc orașe, linii ferate, poduri, uzine, căi navigabile: pretutindeni trăiește opera și moare numele omului; căci de numele omului n-a auzit poate nimeni, niciodată. Este o tragedie întregă în această condamnare la tăcere și obscuritate”.

Conchidem că istoria nu este doar o succesiune spectaculoasă de evenimente formidabile și palpitate din vremuri apuse deși pentru a înțelege prezentul și viitorul este imperativ să cunoaștem trecutul. „Cine controlează trecutul controlează viitorul“, scria George Orwell, autorul romanului 1984, iar „Dacă noi nu vom ști să definim viitorul, vom fi condamnați să prindem mereu din urmă trecutul altora“.

Iată de ce abordarea temei presupune cercetări aprofundate privind istoria societăților ingineresti, a învățământului tehnic, a proprietății intelectuale și a invențiilor, un sinoptic detaliat al personalităților ingineriei românești etc. Se impune abordarea identității gălățene dintr-o perspectivă pluri și interdisciplinară, tratând integrat o temă definitorie a civilizației naționale/regionale, cu precădere a celei locale și propunându-și să dea răspunsuri adecvate la întrebări precum: Cine suntem noi gălățenii?, Ce semnifică identitatea gălățeană?, Care este fizionomia spiritualității gălățene?, Cum s-a raportat/integrat/menținut un anume specific gălățean în contextul Moldovei medievale, Principatelor Unite și, ulterior, în statul român?, Care au fost personalitățile exponențiale? Ce definește spiritus-ul loci gălățean și forma mentis danubiană? Care a fost/este rolul și rostul Galaților la nivel

zonal/regional/național/european etc?

Totodată, trebuie să privim identitatea gălățeană într-o viziune holistică, ca un complex de factori, procese, tendințe etc. Cu alte cuvinte, să aducem în discuție și analiză toate laturile și aspectele specifice toposului dunărean (componenta geopolitică, aspectele istorico-geografice, sociale, politice, economice etc), continuând cu relevarea spiritus loci și forma mentis specifice și terminând cu perspectivele de ordin psihologic sau etnopsihologic, sociologic, spiritual-religios, cultural-lingvistic etc.

Poate că povestea identității merită completată cu o ipostază contemporană, cea care, de fapt, a detronat-o și a legitimat-o în spațiul societății de consum, brandul. Brandingul Galaților ar trebui să-l definească și să-i promoveze identitatea, să-l diferențieze de alte orașe, să-l facă „să se vândă” mai bine.

Înfăptuirea proiectului este îngreunată de precaritatea surselor de informare cât și de uitarea „uitaților“, de insuficienta popularizare în limbi de largă circulație a istoriei tehnicii românești și a principalelor contribuții ale românilor la patrimoniul tehnic mondial. Bibliografia istoriei elitei tehnice gălățene numără doar câteva lucrări care abordează pluridisciplinar (nicidecum holistic!) domeniul: „Istoricul dezvoltării tehnice în România” în trei volume, dedicată aniversării a 50 de ani de la înființarea Societății Politehnica din România, „Enciclopedia României” a lui Dimitrie Gusti și tratatul lui Ștefan Pascu.

O abordare (quasi)exhaustivă a istoricului elitelor tehnice naționale/gălățene este realizată în cele trei volume ale lucrării „Istoricul dezvoltării tehnice în România” o adevărată enciclopedie a

industrii românești până în anul 1930. Volumele cuprind aproape 1500 de pagini și sunt structurate în 77 de capitole, fiecare din ele fiind axat pe un anumit domeniu tehnic.

O mențiune specială trebuie făcută pentru volumul trei al tratatului „Enciclopedia României” intitulat „Economia Națională”, coordonat de Dimitrie Gusti, precum și pentru ambițiosul tratat „Istoria gândirii și creației științifice și tehnice românești” de Ștefan Pascu care, din păcate, s-a oprit la volumul întâi, tratând acest subiect numai pentru perioada preindustrială (înainte de secolul XVIII). Continuarea acestui demers s-a realizat, peste timp de către Academia Română în Anul Centenarului, prin cele două volume ale „Istoriei tehnicii și a industriei românești”.

O importantă realizare în domeniu o reprezintă faptul că în intervalul 2014-2020 au apărut, la Editura Mega din Cluj-Napoca, patru volume ale impresionantului lucrări (1577 pagini!) „Ingineri români: dicționar enciclopedic” (Gleb Drăgan (coord.) – *Vol. I*, 2014, 307p; *Vol. II*, 2018, 507 p; *Vol. III*, 2019, 363 p; ; *Vol. IV*, 2020, 400 pag.). Celor 256 de fișe ale personalităților incluse în primul volum, li se adaugă 269 de personalități din volumul al II-lea și 209 reprezentanți ai elitei tehnice din volumul al III-lea. În volumul IV sunt incluși un număr de 104 ingineri, care sunt/au fost membri ai Academiei Române. În acest context, remarcăm și prezența a 48 de personalități feminine, din totalul de 838 reprezentanți ai elitei tehnice incluși în cele patru volume ale Dicționarului.

Autorii s-au străduit să ofere o imagine echilibrată și echidistantă a contribuției inginerilor din diverse ramuri ale profesiei, din toate timpurile și din toate regiunile istorice ale României, formați atât în țară cât și în străinătate, care au beneficiat de

recunoaștere pe plan național și internațional. Precizăm că, proporțional cu forța tehnică a Județului Galați, sunt prezentați în cele patru volume 58 de ingineri din orașul de la mila 80 a Dunării, depășindu-se semnificativ media personalităților incluse pe județe în cele patru volume.

Gleb Drăgan, coordonatorul lucrării, amintește că, din anul 1871 și până în prezent, au fost formați în România peste 900.000 de ingineri, aceștia formând cea mai numeroasă comunitate profesională cu pregătire superioară. În 1990, România avea nu mai puțin de 225.000 de ingineri.

Evident, noi ca gălățeni ar trebui să cunoaștem ceea ce s-a citorit și dezvoltat în creuzetul fostului pension Notre Dame de Sion, un veritabil sanctuar al ingineriei. Aici, a luat ființă prin H.C.M. nr. 14/9 ianuarie 1954 Facultatea de Mecanică, în cadrul Institutului Tehnic Galați (înființat prin H.C.M. nr. 2727/1953), care la rândul său era urmașul Institutului Mecano - Naval din Galați (înființat prin H.C.M. nr. 1050/2 octombrie 1951 cu două facultăți: cea de Construcții navale și cea de Exploatarea navelor și porturilor).

Trecerea de la Institutul Mecano - Naval la Institutul Tehnic s-a făcut în toamna anului 1953, când s-a mutat la Galați de la Constanța Institutul de Pescuit și Piscicultură, sub forma unei Facultăți de Piscicultură. Institutul Tehnic din Galați a funcționat la început (1954 – 1955) în următoarea structură:

- Facultatea de Mecanică cu secțiile: Construcții navale și Mașini navale (învățământul naval a fost creat la Galați în 1951, prin admitere în anul I la Galați și cu anul II prin transfer de la Facultățile de Mecanică din Brașov și Cluj, iar în toamna lui 1952 de la Institutul de căi ferate din

București și de la Institutul Politehnic din București);

- Facultatea de Exploatare a navelor și porturilor cu secțiile de: Exploatare a navelor și porturilor și de Piscicultură (secția de Exploatare a navelor și porturilor a fost creată la Galați prin admitere în 1951 și s-a lichidat, ultimii studenți absolvind în 1959). În toamna anului 1955, s-a transferat de la București la Galați Institutul de industrii alimentare, înființat în 1948. Ca urmare, Institutul Tehnic se transformă în Institutul Politehnic.

Astfel, în anul universitar 1955/1956 Institutul Politehnic din Galați funcționa cu două facultăți: - Facultatea de Mecanică cu secțiile: Nave și instalații de bord, Exploatarea navelor și porturilor, Utilaj pentru industria alimentară (formată prin transferul Facultății de Mașini și utilaj pentru industria alimentară de la Institutul de industrie alimentară București) și - Facultatea de Tehnologia produselor alimentare și tehnica pescuitului.

Activitatea didactică în Facultatea de Mecanică a început în fosta clădire a Pensionului „Notre Dame de Sion”, refăcută între anii 1950 – 1953. Dacă în 1951 se dăduse în exploatare doar aripa de nord și o parte din cea centrală, în 1953 s-a finisat și aripa de sud, existând circa 60 de săli pentru curs, seminar și laborator. În 1954, s-au terminat două cămine în apropierea Grădinii Publice cu o capacitate de 616 locuri de cazare, așa încât în anul universitar 1955/1956 s-a mutat căminul din clădirea instituției de învățământ. Mai târziu, în zona căminelor s-a construit și un local pentru cantină. Astfel, în 1960, aceasta s-a mutat din clădirea Institutului, spațiile eliberate căpătând destinație didactică.

În orașul Galați, a funcționat între

1948 – 1959 și Institutul Agronomic, în localul de pe Strada Carnabel. După transferarea la Iași în 1959 a Facultății de Îmbunătățiri Funciare și Organizarea Teritoriului, s-a înființat, în același local, Institutul Pedagogic cu cinci facultăți (Filologie, Matematică, Fizică – Chimie, Științe Naturale și Agricole, Educație fizică). Acest Institut a funcționat între 1959 și 1974, în paralel cu Institutul Politehnic din Galați.

Pe 16 septembrie 1974, prin Decretul nr. 4015/1974, s-a înființat Universitatea din Galați prin unificarea celor două institute de învățământ superior gălățean. Aceasta avea la înființare trei facultăți: Facultatea de Mecanică, Facultatea de Tehnologia și Chimia Produselor Alimentare și Tehnică Piscicolă și Facultatea de Învățământ Pedagogic.

După Revoluția din Decembrie 1989, s-a divizat Facultatea de Mecanică, una din cele mai mari din țară cu 22 de secții din 3 profiluri: Mecanic, Metalurgic și Electric. Din Facultatea de Mecanică s-au desprins, după 1990, Facultatea de Nave și Inginerie Electrică, Facultatea de Metalurgie și Știința Materialelor, Facultatea de Inginerie de la Brăila și învățământul de subingineri zi și seral, trecut la Colegiul Universitar Tehnic.

Astfel, învățământul tehnic gălățean a devenit un etalon la nivel național, având ca piloni inovarea, spiritul creativ și enorma muncă depusă în slujba cunoașterii. Progresul a presupus să fii tot timpul la curent cu ceea ce fac alții dar să inovezi într-o manieră proprie.

În acest climat, au apărut și personalitățile referențiale, briliantul acestora fiind Adrian Bejan, o somitate mondială a zilelor noastre. Oamenilor de geniu – laureați ai prestigiosului Institut

Franklin, fondat în 1824 – li s-a alăturat, din septembrie 2018, gălățeanul Adrian Bejan, care a devenit primul român dar și primul profesor de la Universitatea Duke din Carolina de Nord, Statele Unite ale Americii căruia i s-a decernat Medalia „Benjamin Franklin”. Anterior, printre laureați, se numără Nikola Tesla, Marie și Pierre Curie, Thomas Edison, Albert Einstein, Stephen Hawking, Jane Goodall, Bill Gates etc. Institutul Franklin a considerat că din pleiada personalităților deținătoare ale trofeului trebuie să facă parte și Adrian Bejan datorită contribuțiilor sale interdisciplinare, de pionierat, în termodinamică și transfer de căldură prin convecție.

Tot din noiembrie 2018, Adrian Bejan deține și medalia de aur Ralph Coats Roe, atribuită la congresul anual al Societății Americane a Inginerilor Mecanici, pentru contribuția sa la o mai bună percepție publică a științei și a rolului ingineriei în societate. Fost baschetbalist de performanță, component al lotului de tineret al naționalei României, gălățeanul Adrian Bejan predă de peste 33 de ani la Universitatea Duke. Conduce cercetarea în domeniul termodinamicii și al transferului de căldură.

Membru de onoare al Academiei Române și al Academiei de Științe Tehnice din România, distinsul profesor este caracterizat de Academia Română ca fiind: „cel mai activ și vizibil termotehnician din lume, inventatorul legii constructale în natură, singurul român pe lista celor 100 cei mai citați din lume în inginerie.” Doctor Honoris Causa al altor 18 universități din 11 țări, Adrian Bejan este autor a peste 600 de articole și a peste 28 de lucrări la care se adaugă conferințele și seminariile ținute pretutindeni în lume. Toate acestea l-au propulsat în ierarhia mondială, atingând un Index h la ISI 52

Cu toate acestea, acest uriaș al științei mondiale rămâne pentru multă lume un necunoscut. Adrian Bejan s-a născut pe 24 septembrie 1948, la Galați, într-o familie de intelectuali – tatăl veterinar și mama farmacistă. Din copilărie, a dovedit talent la desen și părinții săi l-au înscris la școala de artă. A urmat cursurile Liceului “Vasile Alecsandri” din Galați unde, în clasa a XI-a, a fost selecționat în „cinciul” de bază al echipei Politehnica Galați, devenind, după cum el însuși mărturisește, „puștiul acceptat să joace la seniori”. Cu 10 pe linie la bacalaureat, Adrian Bejan ar fi putut fi admis la orice facultate din țară, dar, din dorința de a juca la nivelul Diviziei A în continuare, a ales Politehnica din Galați, Facultatea de Inginerie Mecanică.

În anul al doilea de studenție, a câștigat la concurs o bursă la Massachusetts Institute of Technology (MIT), unde a obținut toate calificările universitare: absolvent BS în 1971 (Honors Course), masterat MS în 1972 (Honors Course) și doctorat PhD în 1975. A fost angajat full professor with tenure la Duke University în 1984, iar în 1989 a câștigat titlul J.A. Jones distinguished professorship. Adrian Bejan este căsătorit și are trei copii.

În termodinamică, numele său este legat de criteriul adimensional Bejan (simbol Be), care este raportul dintre ireversibilitatea transferului termic și ireversibilitatea totală din cauza transferului termic și frecării vâscoase. Cercetările științifice ale profesorului Adrian Bejan acoperă un larg domeniu în termodinamică, transfer termic, mecanica fluidelor, convecție și medii poroase. Începând cu 1996, el a dezvoltat legea constructală în natură. Din anul 2001, Profesorul Bejan este clasificat de către ISI (Institute for Scientific Information) printre primii 100 dintre cei mai citați autori

din lume din inginerie (toate țările, toate domeniile).

Educația în termodinamică, experiențele antrenamentelor la baschet și ale olimpiadelor la matematică l-au ajutat pe Adrian Bejan să ajungă la legea constructală, pe care a descoperit-o în 1996, cu referire la domeniul fizicii. Fin observator, a remarcat asemănările între modelele din natură: cursul apelor, sistemul circulator uman, capilaritatea din trunchiurile copacilor, și procesându-le le-a integrat într-o lege. În fapt, este o lege despre un fenomen universal: evoluția în natură, de exemplu, generarea albiilor de curgere pentru diferite “fluide” (apă, aer, sânge, fluxuri electrice sau calorice, trafic terestru, acvatic sau aerian, etc).

Legea acoperă toate domeniile: întreaga lume „vie”, animale, plante, străzile și orașele, mașinile, bazinele riverane, fulgerele, fulgii de zăpadă, curenții oceanici și atmosferici, clima etc dar se aplică și proceselor intangibile, precum jocul de baschet, transmiterea informațiilor și chiar distribuirea bogăției.

Onorant este ceea ce mărturisește în mesajul transmis la aniversarea a 60 de ani de existență a Facultății de Mecanică a Universității “Dunărea de Jos” (recent s-au marcat 70 de ani de învățământ superior ingineresc în domeniul mecanic la Galați!): „În munca mea zilnică la Duke eu retrăiesc ce am învățat la Galați, de la geometrie analitică și descriptivă, organe de mașini și rezistența materialelor, la baschet. Toate, la același nivel, egal, la cel mai înalt nivel. Totul a mers, și printre idei și formule în mintea mea persistă figuri mari din cei doi ani cât am fost student la Galați: Stoicescu, Buhăescu, Orănescu, Viorica Constantin, Căluianu, Lipșa, Ciucă, I. Șt. Popescu, Frangu, Ivanovici, Răzmeriță, Alexandru

Vasile, Dinu, Momanu, Dumitrașcu, Bejan, Manolache și, în special, Petrică Vasiliu, profesorul meu de baschet”.

Apropo, de recunoaștere În timpul documentării pentru; Enciclopedia Galaților”, când am cercetat contribuțiile elitelor tehnice la modernizarea României m-am aplecat cu atenție asupra unor personalități interbelice precum: Constantin Bușilă, Dimitrie Leonida, Dorin Pavel, Constantin Dinculescu, Ioan S. Gheorghiu, Corneliu Micloși, Plauțius Andronescu, Nicolae Caranfil, Cezar Parteni-Antoni, Aurel Avramescu, Aurel Bărglizan, Ion Antoniu ș.a

Enumerarea corifeilor domeniului mi-a generat satisfacție atunci când am identificat apartenența la acest club select și a unor gălățeni (Bușilă Constantin, Gheorghe Duca, Radu Irimescu, Germani Dionisie, George Fernic, Anghel Saligny etc.) cu toate că am fost neplăcut surprins de precaritatea resurselor informaționale privind viața și activitatea lor și, mai ales, datorită anonimatului și ignoranței cu care sunt tratați de contemporani.

Elitele tehnice, expresie a inteligenței creatoare românești, cu atâtea performanțe admirabile, pe care se străduiesc în zilele noastre să le consolideze și să le sporească, merită elogiul nostru, al tuturor. În ce mă privește, sunt mândru că aparțin comunității gălățene care a avut/are 11 membri ai Academiei Române, forumul suprem al științei naționale (G. Zane, Virgil Madgearu, Mihail Manoilescu, Negoită Dănilă, Anghel Rugină, Anghel Saligny, Dionisie Ghermani, Nicolae Caranfil, George Tașcă, Victor Vâlcovici, Adrian Bejan).

Apropo, de uitarea „uitaților“! Societatea postmodernă, dominată de postumanism, uită prea repede faptul că, în capitolul V din „Memoriale”, „Parentalia”, Vasile Pârvan evocă într-un discurs tulburător, „datoria celor vii de a pomeni

pe cei morți. E o datorie, pe care muritorii și-au statornicit-o, dintru însuși începutul gândului despre moarte: liniștea de piatră, în care cădea dintr'odată viața, era așa de grozavă, încât minții înspăimântate a muritorilor moartea nu-i putea fi decât un somn greu. Iar în visele nesfârșitului somn, nu se putea, ca celor trecuți dincolo, să nu le vie dorul după cei lăsați și după cele părăsite dincoace“.

Pârvan, el însuși răpus de o banală apendicită la numai 45 de ani, continuă la fel de inspirat: „Omul singuratic e pieritor, însă legat prin memoria colectivă, de marele lanț al celor din trecut, de față și viitori, el rămâne viu și parte a umanității”. De aceea memoria, sublimată la modul superior în istorie, este atât de importantă pentru noi: „Tu, Clio, încălzești cu focul tău trupurile de demult adormiților și îi faci iar vii, trăind din nou puternic în lumea lor și năvălind plini de viață în lumea noastră... Și între noi oamenii cei plăpânzi, cei trecători, nemurirea coboară, ca raza din cer.”

Prin evocarea sumară a câtorva personalități ingineresti uitate intenționăm ca ele „să rămână vii, ca parte a umanității”.. iar prin ridicarea lespedei uitării „nemurirea să coboare ca raza din cer.” Este „datoria noastră de a pomeni pe cei care, prin faptele lor mari s-au deschis spre universalitate și s-au înscris în eternitate”. Se cuvine să diminuăm considerabil numărul uitaților „uitați“!

Kiki scrie, Kiki citește, Kiki traduce

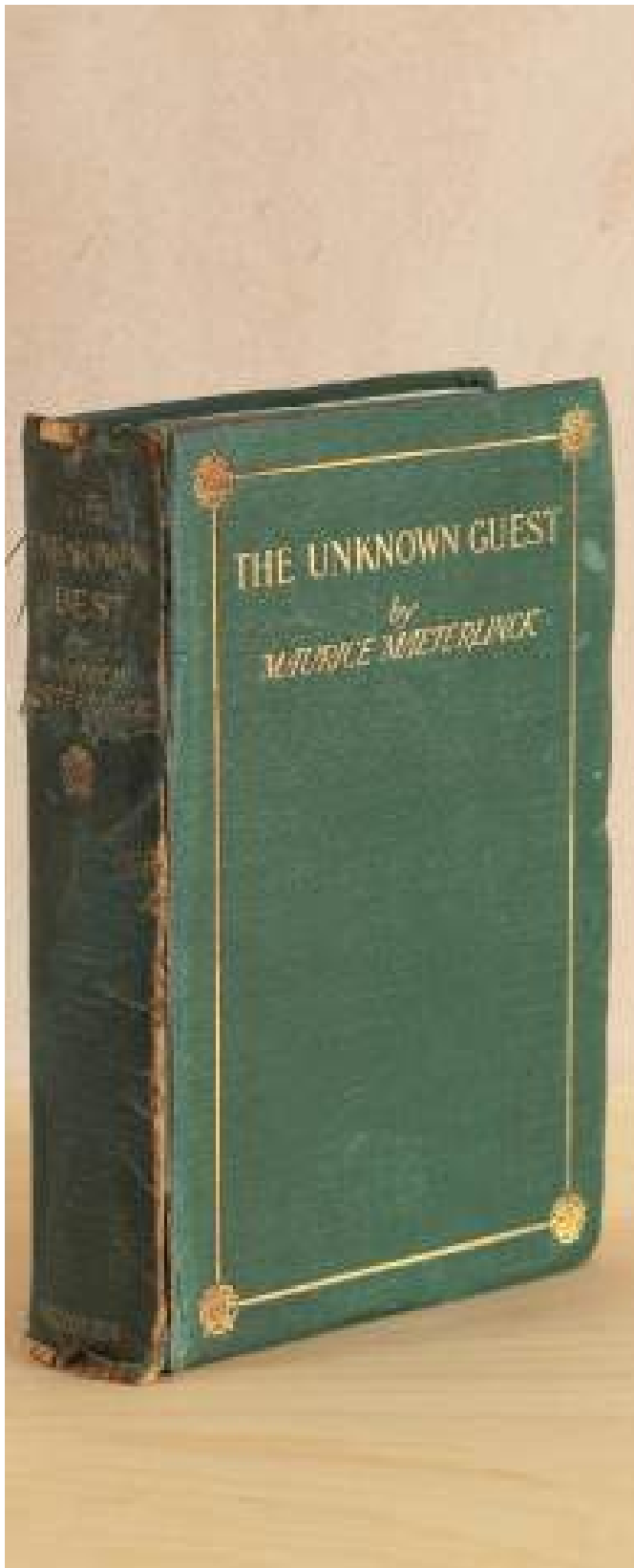
Calea spre înțelepțire sau când inteligența ne slujește în procesul maturizării

Carmen ANDREI

„Inteligența este capacitatea cu ajutorul căreia vom înțelege, până la urmă, că totul este de neînțeles” scrie Maurice Maeterlinck. Premiul Nobel pentru Literatură în 1909, Maurice Maeterlinck, scriitor flamand care se consacră în franceză ca poet, eseist și dramaturg (teatrul intimist și Pasărea albastră domină Viața naturii, Viața albinelor și simbolismul Serilor calde) cu influență stilistică și conceptuală majoră la început de secol 20. „Gigantul din Gant” avea să facă o profeție în eseu Inteligența florilor: în lumea vegetală atât de tihnită, resemnată, unde totul pare acceptare, tăcere, supunere, reculegere, există, paradoxal, o revoltă împotriva destinului, vehemență și încăpățănare: condamnarea, prin înrădăcinare, a plantei la imobilitate, ceea ce o duce la răzmeriță. Descoperirile filosofice și sensibile ale universului floral, zumzăitor (albine și termite) fascinează. Citatul prin care Maurice Maeterlinck insistă pe ideea că maturarea/maturizarea cognitiv, o probă a activității creatoare a inteligenței umane este înțelegerea faptului că în viață, totul este incomprehensibil este, însă, din punctul meu de vedere, eminent subiectiv, o absolutizare discutabilă, o aserțiune

refutabilă, cu parfum de asumție. Sunt de acord că mintea, spiritul, inteligența sau neuroștiințele, creierul cu rețele sale neuronale complexe și complicate, nu pot cuprinde totalitatea reprezentărilor, percepțiilor, senzațiilor, a proceselor pe care acestea le înregistrează, ele nu pot fi procesate complet, „deslușirea” este parțială și ne-finită, de aceea consider că există totuși comprehensiune, din fericire, măcar a unor secvențe, miride sau fărâme, plaje conceptuale, ceea ce duce

la înțelegerea-acceptare, înțelegere-luminare, înțelegere-pace-reculegere. Partea de neînțeles (cu misterele, enigmele, opacitățile frustrante) este și ea fascinantă, provocatoare, îmbogățitoare, tocmai prin nedeslușire.

Pe de altă parte, alegând să nu refutez total teza maeterlinckiană, conced că ființa umană care nu a înțeles că există „plaje” de neînțeles, de necuprins conceptual, cognitiv, afectiv, senzorial, nu a ajuns la faza, în etapa de înțelepțire, de maturizare care să-i dea un Weltanschauung luminos, echilibrat.

Incitată de capcana Pandorei deschisă de Maurice Maeterlinck, gândul se preumblă și prin alte aporii celebre: pentru André Gide, inteligența este – și – o facultate de adaptare la schimbare, de diminuare a intoleranței la frustrare, la schimbare, în ideea lui Stephen Hawking; pentru Einstein, inteligența nu este capacitatea de a stoca informațiile, ci știința de a le găsi. Inteligența mai reprezintă un instrument de măsurare a cantității de incertitudini pe care individul este capabil să le suporte și aici, Maeterlinck, care insistă pe virtuțile inteligenței devenite înțelepțire, se întâlnește cu ideile kantiene: „Die Intelligenz eines Individuum wird an der Menge an Unsicherheiten gemessen die es aushalten kann.”

Nu pot încheia decât concluzionând, din nou, eminent subiectiv, că este fericit și împăcat cu sine și Ceilalți omul a cărui inteligență invită întotdeauna rațiunea să fie înțeleaptă în fața unei decizii de luat.

Merry go round

Gheorghe BACALBAȘA

Merry go round

Sunt singur fără mască-n carnavalul vieții
Iar voi sub scut din creștet până-n gât
    Și aștept să văd la ridicarea ceții
Cu cine m-am iubit, cu cine m-am urât
    M-am întâlnit cu voi din întâmplare
    Păpuși confecționate pe tipare
    Și acționate de un arc destin
    Ne învățăm în orele solare
Pe un turn cu ceas într-un oraș străin
    Ne tot rotim cu ziua și cu ora
    Slujbași umili ai clipelor ce curg
    Și lumea jos ne urmărește hora
    La prânz în răsărit și la amurg
    Tot așteptăm sfârșitul ce nu vine
    Intr-o roteală fără de sfârșit
    Să pice masca de pe figurine
Cu cine m-am urât, cu cine m-am iubit.

Al nouălea cer

Poeții sunt copii care înalță zmee
    Și fiecare zmeu își lasă umbra
    De obicei o umbră
    Câteodată două
    Rar trei
    Și tot așa până la nouă
    Și fiecare umbră are câte-un cer
Ce se înșiră precum foile de ceapă
    De obicei un cer
    Câteodată două
    Rar trei

Și tot așa până la nouă
Al nouălea e ultimul nivel
Cu umbrele trecute prin inel
Născute din cuvinte ce au avut un cip
Să izvodească nouă umbre dintr-un chip
Și toate diferite și la fel
Nouă idei țesute într-o idee
Poeții sunt copii care înalță zmee.

Scena

Poporu-i adunat în amfiteatru
Artiști mascați ce cântă și aștern
Blestemul sorții preschimbat în teatru
Rotundul scenei, poartă spre infern
Poporul știe totu-i scris în soartă
Sortit sfârșitului e orice început

Cum luptătorul e adus pe scut
Văd viața lor acum pe scena poartă
Ei știu că viața lor e-o farsă
Urme de pași ascunse de omăt
Și scena doar o pâlnie întoarsă
Prin care viața curge îndărăt.

Corola

Pasivă, parșivă
Grâu de colivă
Floare otrăvită simulând orhideea
Făcută șiret ca să iasă în cale
Făcută să prindă în dansa femeia
Închisă-n zăbrele
Zăbrele petale
Ca-n urmă să mestece
Agale, agale

Și câte au căzut în petalele ei
Femeile fluturi, fluturi femei
Polenul de aripă
Polenul și-l scutur
În moartea de clipă
Aripile flutur

Flori otrăvite, vegetalii tâlhari
Menite să atragă fetele mari
Floare cărnoasă
Nimic n-o mai satură
Moarte frumoasă
Fluture-n zburătură

Ultimul bal
Se moare cu stil
Totemul floral
Totemul pistil

Parșivă, pasivă
Ascunsă-n fânețe
Am avut tinerețe
Amoral permisivă

Risipitele vieți
Cu drumuri tivite

De fluturii beți
Și flori otrăvite

Și totuși ce clipe
Ce clipe frumoase
Așternând așternuturi
Petale cărnoase

Cuprinde-mă Doamne
În iertările tale
Pe ninsele toamne
Petale, petale.

Mă simt o paiată
E atât de departe
Corola de viață
Corola de moarte.

Leul murind – Lucerna

Atât de simplu, nu-i nimic măreț
O stâncă mărginind un lăculeț
Și-un leu murind ce se reflectă-n apă
De fapt doi lei, pentru soldații fără groapă
Ce și-au păstrat onoarea lor integră
Și nu s-au apărat fiind atacați de pegră
Ei s-au supus cerințelor regale
Într-un regat ce-o luase rău la vale
Privind prin timp, acuma peste ani
Robespierre și-ai lui erau golani
Iar ei erau soldați și mercenari
Mici figuranți ai unor zile mari
Și elvețienii au ajuns gunoi
Au fost îngrășământ al lumii noi
Într-un târziu Elveția natală
Ciopli un leu murind în stâncă goală
Iar eu, străin trecând pe lângă leu
Priveam la el ca la mormântul meu.

Remember Sergiu Adam

Cornel Simion GALBEN

N. 16 iulie 1936, în comuna Cosmești, județul Tecuci (azi, Galați) - m. 26 februarie 2015, la Bacău. **Poet, prozator, traducător, profesor, bibliotecar, metodist, redactor.** Fiu al preotului Teodor Adam și al presbiterii Ana (n. Popovici), viitorul om de litere și-a început studiile în satul natal (1943-1947), iar după absolvirea ciclului primar a fost înscris la Liceul Internat „C. Negruzzi” din Iași. Vreme de un lustru (1947-1953) a avut parte de un regim cazon, dar și de îndrumarea unor profesori iluștri, între care cel de română, Mihai Costandache, i-a călăuzit pașii spre rigoarea poeziei clasice și i-a înlesnit întâlnirea cu o parte din scriitorii ieșeni. La o astfel de întrunire, în clasa a XI-a, l-a îndemnat să citească din creația proprie, iar poetul Mihai Codreanu i-a ales un sonet, pe care l-a publicat peste câteva zile în **Flacăra Iașului**. În 1953 este admis la secția de română-istorie a Facultății de Filologie din cadrul Universității „Al. I. Cuza”, pe parcursul celor cinci ani de studii având șansa să studieze, între alții, cu prestigioșii profesori Constantin Ciopraga, Alexandru Dima, Mihai Gafițeanu, I. D. Lăudat, Gavril Istrate, N. Petrescu-Dâmbovița și Gheorghe Platon. Continuă să scrie, publică sporadic poeme în cotidianul băcăuan **Steagul roșu**, e inclus în antologiile

Plaiurile Bistriței (Bacău, 1956, 1958), iar la absolvire, în 1958, e repartizat ca profesor de limba română în comuna băcăuană Nicolae Bălcescu. Un an mai târziu, tatăl e încarcerat pe motive politice, fapt ce avea să-i aducă apoi destule necazuri. Cum în 1959 i se naște prima dintre cele patru fiice, în 1961 reușește să vină mai aproape de casă și funcționează, ca bibliotecar-metodist, la Biblioteca Regională Bacău. Peste trei ani se transferă ca metodist cu probleme de creație literară la Casa Regională a Creației Populare Bacău și tot în 1964, în august, se

alături grupului de tineri scriitori care au fondat noua serie a revistei **Ateneu**, fiind angajat ca redactor cu o jumătate de normă.

Coordonează, din aceeași vară, cenaclul „George Bacovia“ al revistei, timp de un sfert de veac sprijinind zeci de tineri să se afirme atât în cadrul acestuia, cât și în paginile publicației, unde ani la rând a fost titularul rubricilor Corespondență, Poșta literară și Poșta redacției. Selectat, la rândul-i, cu poezie în culegerile locale **Imn în mers** (Bacău, 1963), **Colocviu liric** (Bacău, 1964) și **Pagini literare** (Bacău, 1964), în 1967 e inclus în antologia **O sută de poeți**, editată de Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă și Casa Centrală a Creației Populare, însă i se întocmește și primul dosar de scoatere din redacție, pe considerente legate de detenția tatălui și de profesia acestuia. Salvat de redactorul șef Radu Cârnecki, continuă să semneze în **Ateneu** articole de istorie și critică literară, recenzii, note, comentarii, poeme, traduceri, interviuri, anchete, mese rotunde, dar poeme și traduceri îi mai apar în **Iașul literar**, **Tribuna**, **Cronica**, **Astra**. În pofida acestor prezențe, precum și a includerii în încă două antologii (**Culegere de lucrări literar-artistice**, Bacău, 1966; **Imnuri**, Bacău, 1968), în volum debutează abia în 1971, când Editura Eminescu îi publică **Țara de lut. Scrisorile blândului și însinguratului Sergiu Adam către prea iubită lui soață - Doamna Otilia**. Bine receptat de critică, volumul primește premiul pentru debut al primei ediții a Festivalului literar-artistic „George Bacovia“, deschizând seria altor recunoașteri naționale și internaționale, cum au fost Premiul Uniunii Scriitorilor din Gruzia (1977), Premiul Festivalului Internațional de Poezie de la Praga (1982), Premiul „Lucian Blaga“ al Ministerului Culturii și Cultelor (1992), Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (1992),

Premiul cotidianului „Deșteptarea“ pentru întreaga activitate culturală (1996), Premiul de Excelență al Consiliului Județean Bacău pentru contribuția adusă în domeniul cultural și la promovarea județului Bacău în țară și în străinătate (2011). Atestarea ca scriitor se pare că nu a fost pe placul oficialităților, care tot în 1971 scot la iveală al doilea dosar politic. De data aceasta îl apără prozatorul George Bălăiță și o scurtă perioadă respiră în voie, publicând în 1973 volumul de traduceri **Brazii ninși** de Rimma Kazakova (Editura Junimea, Iași) și devenind, în același an, membru al Uniunii Scriitorilor.

Ultima tentativă de eliminare a sa din redacție a avut loc în 1974, când e salvat de noul redactor-șef, Dumitru Mitulescu, printr-un compromis: transformarea postului de secretar de redacție ocupat de poet într-unul de tehnoredactor. Păstrat în colectiv, a fost însă retribuit corespunzător celor cu studii liceale și asta până în 1981. Cu frisoanele unei noi epurări în suflet, până în 1989 a izbutit să publice două volume de poezie (**Gravuri**, Editura Junimea, 1976 și **Peisaj cu prințesă**, Editura Cartea Românească, București, 1987), două romane (**Iarna, departe...**, Editura Junimea, 1976 și **Chipuri și voci**, Editura Cartea Românească, 1984), un volum documentar de istorie și artă (**Ctitorii mușatine**, Editura Sport-Turism, București, 1976), unul de traduceri (**Richard Sorge așa cum a fost** de Mihail Kolesnikov, Editura Junimea, 1977, în colaborare cu Tiberiu Ionescu) și să îngrijească ediția **Despre apusul soarelui** de Mihail Sabin (Editura Junimea, 1977).

Dintre acestea, romanul **Chipuri și voci** a fost încununat cu Premiul Asociației Iași a Uniunii Scriitorilor (1985), iar celălalt roman și volumul documentar au fost reeditate în variantele neciuntite de cenzură sub titlul **Moartea avea ochii verzi** (Editura Cartea

Românească, 2000) și, respectiv, **Ctitorii mușatine. Biserici, mănăstiri, cetăți, curți domnești. Secolele XIV-XVI** (Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2001). Pe 24 decembrie 1989 e ales de colegi redactor șef al revistei **Ateneu**, funcție validată de ministrul Culturii, Andrei Pleșu, iar în 1990 devine, prin vot, membru al Comitetului Filialei Iași a Uniunii Scriitorilor. Revine în câmpul editorial în 1991, când publică, împreună cu Tiberiu Ionescu, volumele de traduceri **O zi din viața lui Ivan Denisovici** de Aleksandr Isaievic Solzenicyn (Editura Quintus, București) și **Moartea lui Rasputin** de Felix Iusupov. Reeditează, cu un titlu ușor schimbat, **Richard Sorge (așa cum a fost). Operațiunea „Ramsai“** de Mihail Kolesnicov (Editura Tudor-Cobuț Prodcom, Bacău, 1993) și tipărește, un an mai târziu, volumul de versuri **Scrisori din Țara Cocorilor Albi** (Editura Junimea, 1994), răsplătit cu Premiul Filialei Iași a Uniunii Scriitorilor (1995), volum ce avea să dea, în 2001, și titlul primei antologii din creația sa (Editura Eminescu). O variantă prescurtată a volumului documentar apare apoi la Cluj, întâmpinând sub titlul **Ctitoriile lui Ștefan cel Mare (1457-1504). Biserici, mănăstiri, cetăți, curți domnești** (Editura Casa Cărții, 2003) cei 500 ani de la moartea Voievodului.

Devenit, din 2002, director onorific al revistei **Ateneu**, părăsește redacția la începutul lui 2006, din aprilie același an preluând atribuțiile de redactor coordonator al periodicului băcăuan **Vitraliu**. Inclus cu poeme în volumele **Jurnalul literar**, II (Municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, 1982), **Pământ etern** (Editura Minerva, București, 1983), **O mie și una de poezii românești** (Editura „Du Style“, București, 1997), **Antologia poeziei românești de la Dosoftei până în 1993** (Editura Teora, București, 1998), **Icoana mamei** (Editura Amurg sentimental, București, 1999),

Poezia pădurii (Editura Orion, București, 1999), **Poezia română după prolecultism** (Editura Ex Ponto, Constanța, 2000), **Poetes roumains contemporains** (Ecrits des Forges, Quebec, 2000), **O cercetare lirică asupra poeziei române până în 2000** (Editura Paralela 45, Pitești, 2001) și **Autografe pentru „Bucovina literară“** (2000-2009), Editura Mușatinii, Suceava, 2009, a trudit până în ultima clipă la cartea de memorii **Lumea din care plec**, din care a publicat fragmente în presa culturală. La acestea se adaugă creațiile și opiniile inserate în paginile revistelor **Ateneu**, **Antiteze**, **Bucovina literară**, **Contemporanul**, **Cronica**, **Convorbiri literare**, **Echinox**, **Familia**, **Iașul literar**, **Lucafărul**, **Orizont**, **România literară**, **Sinteze**, **Steaua**, **Tribuna**, **Viața Românească**, **Vitraliu** ș.a., precum și zeci de traduceri din creația scriitorilor Anna Ahmatova, Bella Ahmadulina, Ivan Bunin, Alexei Cerkasov, Evghenii Evtușenko, Antonio Gallo, Rasul Gamzatov, Go-Mo-Jo, Iordan Iancov, F. A. Iskander, Valentin Kataiev, Rimma Kazakova, Leonid Martinov, Iosif Noneșvili, Alexandru Popov, Giuseppe Porcano, Moris Poțhișvili și Hun To, în bună parte nereunite încă în volum. La rândul său a fost tradus cu poeme în armeană, bulgară, franceză, gruzină, italiană, maghiară și polonă, semn că notorietatea scriitorului băcăuan a depășit de mult granițele țării. Intrat prea rapid pe panta uitării, numele său merită să fie readus în atenția iubitorilor de literatură fie măcar și pe această cale, deși creația sa ar necesita o analiză aplicată și o repunere în drepturi meritată.

Când afli că ziua de duminică nu mai există

Adi George SECARĂ

Non-Duminica III

cum (aveam senzația că) vorbeam cu Iisus
pe când eram mai tânăr
și pacea Lui părea infinită

de ne-o dădeam cu mâinile
de la unul la altul
spre o Bucurie (aproape) inexplicabilă

acum acest poem ar putea fi despre
bisericele închise

mai devreme din pricina caniculei

Zeul s-a încălzit înspre noi
mai tare zilele acestea
în care m-am gândit la El
din nou ca la un prieten
căruia îi spui
hai, prietene, cred că glumești

mai am puțin și mor
și nu faci nimic
semnul întrebării

dar e absurd să gândesc astfel
mai bine ne bucurăm unul de altul,
mai mult eu de Tine

să ne invităm mai des unul la altul
să ne vedem oceanele sau camerele
bucătăria mea modestă sau balconul
cu litiera motanului

munții sau restaurantul soră-mii
unde se fac mai mult pomeni
și meniul e cam același

Duminica IV (La Sfântul Vasile)

la predică aflăm că nu cămila ar trebui să
 între
 prin urechile acului, ci o „camila”, o funie
 marinărească
 groasă, poate făcută din piele de cămilă
 ca sandalele mele roșii de la Ierusalim

Non-Duminica V

struguri suntem
 vin să fim

 să fim altoiți
 sugerează în predică
 părintele Paul

 vin, pâine, struguri
 Doamne miluiește, Doamne miluiește,
 Doamne miluiește!

 în genunchi
 două doamne
 una la 70 de ani, cealaltă spre 80
 (scuzați, nu este frumos să vorbești despre
 vârsta doamnelor)
 cea mai tânără îi face cu evantaiul
 celelalte
 năframele lor fac cu ochiul

 parcă este o miniatură japoneză

Non-Duminica VI

te vom ferici pe tine/ pe tine te ferici

 descopăr cu urechi de măgar de aur
 fals
 imnul preacuratei
 adevărata
 și-a doua zi mă pierd prin temple păgâne
 descopăr cu ochi de tigru
 o icoană
 c-o evă legată la ochii ei

de căprioară, vulpe sau albatroasă
 c-un cordon negru oare
 sau poate o batistă ori o cravată

și te-ndrăgostești iar și iar
 ca într-un coșmar al frumuseții ei
 de inteligență care e mai puțin artificială
 decât a oamenilor
 uitați într-o biserică pustie
 deschisă mereu deschisă
 într-un far
 alb ca pielea ei
 urlând să fie ascunsă

un far clipind
 ca o morsă-căpitan
 mustăcind
 că la intrarea în rai
 este un rai la fel
 în care este un alt far
 mai mare
 ca un cuvânt mai încăpător
 decât mintea care se îndrăgostește
 de icoanele paraschivei sau nataliei

și murmuri iar și iar
 o rugăciune neinventată
 mulțumești

îți faci cruce
 și săruți
 neînțelegerea înțelegerii

niște buze
 dintr-o fotografie
 alb negru

ca o icoană
 care nu promite
 ca un far
 care nu luminează
 eu
 lost
 în acest poem
 care nu mai este
 duminică

Nașterea Poetului II

George LATEȘ

Un Poet „în toată puterea cuvântului”, așa cum îl consacră Titu Maiorescu în **Dirrecția nouă**... are o poveste, pe care, în parte, cu multă parcimonie, o spune chiar el și pe care contemporanii (mai puțin) și urmașii (în mare măsură, cu tribulații superlativizante sau negații de diferite intensități) o spun, o mărturisesc oral sau în scris, neuitându-se însă pe ei și asumându-și merite îndoielnice. Din acest joc al contrariilor receptive se poate isca o uitare, culpabilă sau nu, sau se poate articula o legendogeneza, care, în timp, ia proporțiile unui mit cultural, rezistent în timp și victorios în raport cu vremurile ce vin peste el. De la un secol la altul, mitul se împlinește și capătă proporții ce-i deranjează pe contestatarii intempestivi, obligați însă să-și recunoască păcatul negaționist în forme directe sau subtextuale. Nu-i mai puțin adevărat că excesul superlativizant a fost în măsură să-i deranjeze pe cei care aveau altă reprezentare despre valoarea în sine și despre canonul literar impus ex cathedra sau prin reviste și cărți de critică sau de istorie literară. Despre zelatori și contestatari însă numai de bine. Și unii și ceilalți au jucat un rol în receptarea lui Eminescu, una dintre constantele axiologice, indiferentă la vremuri și vremi.

Fiecare dintre secolele, sub umbrela cărora Eminescu a dăinuit în forme variate, are plusurile și minusurile sale, niciunul însă n-a putut ignora amplitudinea unui geniu tutelar. Se cuvine remarcat un fapt emblematic: viața poetului și moartea sa prematură n-au căpătat sensul maximizant al epocilor de după. Din rațiuni sistemice operăm cu o separație între biografie, editologie și hermeneutică, domenii ale receptării eminesciene pe care unii au încercat să le ignore, combinându-le, cu efecte mai mult sau mai puțin benefice. Peste toate cele trei se întinde umbra Poetului care-l ajută pe cititor să înțeleagă mai bine miracolul pe care-l înțelege în mai mică sau mai mare măsură. Traiectul exegezei eminesciene, distribuit pe cele trei coordonate valorizante, diferă de la o epocă la alta, dar poate fi urmărit cu efecte benefice pentru o mai bună înțelegere a modului în care generațiile care i-au urmat l-au valorizat în sens axiologic.

Secolul al XIX-lea stă sub semnul primelor amintiri și memorii, scrise, unele și publicate, generate de îndemnul lui Iosif Vulcan din revista **Familia**, de a-i fixa amintirea în texte provenite de la cei care l-au cunoscut nemijlocit. În paralel, edițiile repetate și completate de la una la alta cu texte inedite, descoperite de Titu Maiorescu în lada cu manuscrise, ajunse în posesia sa încă de la declanșarea bolii care l-a făcut inapt pentru o altfel de valorizare a moștenirii sale literare,

au întreținut nu doar iluzia revenirii Poetului la cotele de expresivitate anterioare, ci au generat un cult tot mai pregnant de la un an la altul, manifestat tot mai pregnant de grupul zelatorilor, care-și arătau prețuirea memorându-i versurile și imitându-i maniera de a le articula. Între intenția poetului, mărturisită Veronicăi Micle într-o scrisoare din 1882 și sumarul volumului editat de Maiorescu în 1883 e o diferență semnificativă, nu doar în privința conținutului, ci chiar în cea a titlului: **Lumină de lună vs. Poezii**. În această privință editologia eminesciană nu a făcut progrese prea mari, puțini dintre admiratorii **Poetului** cunoscând acest amănunt. De aceea când Maiorescu îl vizitează la sanatoriul de lângă Viena cu ocazia anului nou și-i aduce câteva exemplare din proaspătul volum editat de Socec, Poetul primește gestul criticului cu vădită reținere. Aceasta nu-l împiedică pe critic să continue editarea în variante completate cu texte noi de încă 10 ori. În plus, în studii publicate în *Convorbiri Literare* și în prefețe ale edițiilor succesive Maiorescu procedează la o primă tentativă hermeneutică de oarecare anvergură. Sub presiunea opiniei publice, nemulțumite de acest patronaj, asumat conștient și orgolios, criticul va decide abia în 1902 să încredințeze Academiei Române conținutul lăzii cu manuscrise eminesciene.

Devenit accesibil tuturor celor care erau interesați de acest tezaur de spiritualitate literară, conținutul lăzii a sporit nu doar numărul zelatorilor, ci și pe cel al exegeților, copleșiți de cele ce puteau fi găsite în caietele Poetului și în foile dispersate pe care cei de la Biblioteca Academiei le-au reunit ad-hoc în alte caiete. În acest labirint haotic s-a avântat cu curaj tineresc și George Călinescu, cel care după ce publică o **Viață...** a poetului, face să apară, la scurtă vreme și o **Operă...** a acestuia în 4 volume masive. Mai mult decât atât, când își gândește și tipărește **Istoria Literaturii...** din 1941, proiectează pentru aceasta o structură piramidală în vârful căreia îl așază pe Poetul Național. Cei de dinaintea acestuia sunt blocurile de piatră cu sens ascendent spre un vârf valorizant, iar cei de după de pe versanții descendenți sunt tributari geniului acestuia. Înapoi la Maiorescu, cum sună un slogan al criticii românești din interbelic, se transformă treptat în Înapoi la Călinescu. După război, criticul și istoricul literar e pus la index, eliminat de la Universitate și izolat de lumea intelectuală într-un Institut ce nu i se potrivea deloc. A reușit totuși să-și reediteze în trei rânduri **Viața lui Mihai Eminescu** și să-și revizuiască **Opera...** și **Istoria literaturii...** care însă vor apărea postum fără o validare necesară din partea acestuia. Chiar și așa, construcția călinesciană din interbelic a generat provocări exegetice pe care alți universitari din vremurile mai bune le-au folosit ca pretext pentru a propune exegeze de anvergură, editate și ele cu oarecare întârziere în anii postbelici.

Colecția „Eminesciana” a Editurii Junimea din Iași și-a făcut un titlu de glorie din a-i reedita pe toți acești hermeneuți din vremurile de altădată, mai favorabile exegezelor de anvergură și de profunzime.

Secolul al XX-lea și-a făcut un titlu de glorie din apariția primei ediții științifice a scrisului eminescian proiectând o Ediție Națională, gândită de Perpessicius în 20 de volume, format Biblie, din care începând cu 1939 au apărut 16. Primele șase volume, conținând poezia au apărut în intervalul 1939-1963 cu girul acestuia, restul de 10 au fost preluate de colective de editori, care sub patronajul Academiei Române și al Muzeului Literaturii Române au dus la bun sfârșit intenția lui Perpessicius, cel care aproape orbit încercând să descifreze scrisul eminescian și să ordoneze materialul, aparent inform, în secvențe plauzibile.

Alături de monografia lui Călinescu, această realizare a editologiei eminesciene se constituie într-un act întemeietor, pus la dispoziția publicului iubitor de opera acestuia. Altfel spus, secolul anterior și-a făcut datoria față de moștenirea eminesciană.

O reluare a acesteia, nu doar anastatică, ci operând corecțiile sesizate de Gheorghe Bulgăr, Petru Creția, Nicolae Georgescu și alții se impune cu urgență în secolul al XXI-lea și pentru că acum editorii au la dispoziție manuscrisele eminesciene, editate prin copiere xerox de maximă fidelitate. În felul acesta, biografia, editologia și hermeneutica ar putea genera noi abordări, necesare într-o cultură matură ce-și asumă nu doar o moștenire prodigioasă, ci și meritul unei valorizări în concordanță cu spiritul veacului, sensibil schimbat față de cele anterioare.

În concluzie, secolele și-au făcut datoria față de Eminescu: cel al XIX-lea, prin memorialiști, a articulat o biografie a Poetului; cel de-al XX-lea l-a asumat cu biografie și exegeză a Operei; cel de-al XXI-lea are datoria de a-i demonstra universalitatea, declarată anterior dar neargumentată.

Statuia lui Mihai Eminescu din Grădina Ateneului Român, București
executată în bronz, de sculptorul Gheorghe D. Anghel, în atelierul său de la Mănăstirea Pasărea

Corneliu Stoica și frații Arămescu

Stan M. ANDREI

Una dintre dimensiunile de toată slava ale criticului Corneliu Stoica face să dăruiască publicului gălățean și iubitorilor de artă expresionistă din toată țara un album de artă consacrat fraților Georgeta și Constantin-Emil (Ticu) Arămescu. Câtă recunoștință se revarsă prin acest gest față de acești doi artiști plastici se pare că e pe măsura dragostei și respectului acestora față de omul Stoica, față de Galați, față de România.

Albumul se constituie într-un deosebit omagiu adus de critica de artă plastică gălățeană sculptorului Constantin-Emil (Ticu) Arămescu la împlinirea a 115 ani de la nașterea sa, dar și pictoriței Georgeta Arămescu-Anderson la comemorarea a 30 de ani de la trecerea în alte spații. Ceea ce impresionează este concepția criticului privind realizarea albumului. Studiul critic este succint alcătuit, doar 11 pagini dedicate pictoriței și 6 pagini sculptorului, prin care, de fapt familiarizează cititorii cu personalitatea fiecăruia dintre cei doi români plecați în Statele Unite ale Americii pe la mijlocul secolului al XX-lea, purtând toată viața „nostalgia pământului natal” (p. 7). Continuă cu așteptata fototecă etalată pe zece pagini, necesară cunoașterii chipurilor și rădăcinilor acestor artiști, precum și a unor momente importante din viața lor artistică. Un număr de trei interviuri cu Georgeta Arămescu-Anderson vin să întregesc, dar mai ales să lămurească trei aspecte care au configurat harta creației, dar și harta sufletului, stând departe de Galați: „Comorile românești au fost rezervorul și seva inspirației noastre” (p. 29), „Prin creația mea încerc să aduc un omagiu pământului natal” (p. 38) și „După moartea mea, majoritatea lucrărilor fratelui meu și ale mele vor fi donate țării. Nu vreau să uit că sunt româncă. Dragostea față de patria mamă mă stăpânește pretutindeni.” (p. 37) În capitolul „Donația Arămescu, un act de înalt patriotism” întâlnim un fapt și deosebit și rar, corespondența autorului cu Georgeta Arămescu, din care simțim dorul de patrie și intenția cea bună de a dona lucrările celor doi Muzeului de Artă Vizuală din Galați. Dar și datoria morală a gălățenilor de a prețui arta celor doi artiști. Antologia critică vine să ne deschidă ochii și mintea asupra operei celor doi plasticieni cu fragmente semnate de Petru Comarnescu, Bernard Davis, Virgil Mocanu, Negoită Irimie, Val Gheorghiu, Nicu Filip, Adrian Petringenaru, Mariana Tomozei-Cocoș și Ana Mirea. În realizarea studiului critic, domnul Corneliu Stoica se folosește de o bibliografie bogată, consultând atât volume critice cât și periodice românești generoase în a oferi spațiu cronicilor în domeniu și interviurilor cu artiști plastici. Un rezumat în limbile franceză și engleză este tradus de Cornelia Bujor. Opera celor doi frați este expusă prin cele 160 de reproduceri color

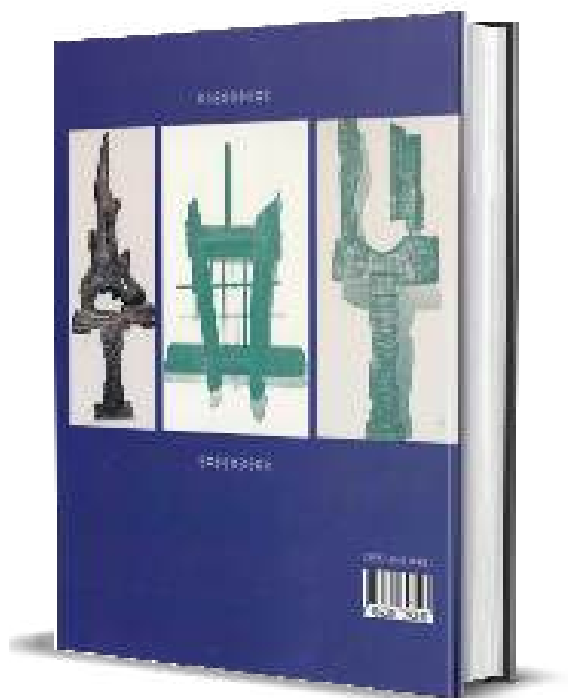
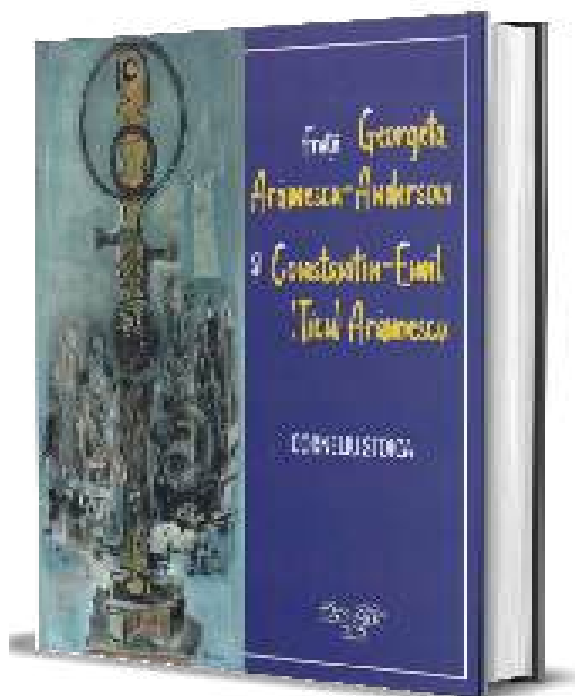
și alb-negru pe 104 pagini, oferind posibilitatea pătrunderii fenomenului artistic arămescian. Freamătă sufletul la vederea unor picturi precum „Iisus Hristos”, „Altar”, „Scoarță”, „Figuri în mișcare”, „Tapiserie cu sculpturi”, „Tradiție” sau a unor sculpturi ca „Roata”, „Coloană dacică”, „Napoleon”, „Băiatul cu floarea”, dar și în fața celor nementionate.

Realizarea compozițiilor în mai multe registre, pe orizontală sau pe verticală, imprimarea unor ritmuri puternice, modul inspirat de actualizare a unor motive foarte vechi, abstractizarea unor teme folclorice sau chiar religioase, invitația la armonie a diverse tehnici, acordarea libertății de mișcare personajelor feminine și multe alte aspecte dau consistență ideii de originalitate picturilor și desenele Georgetei Arămescu. Iar realizarea compozițiilor pe baza filozofiei Zen, integrarea în compoziții a unor obiecte găsite pentru dobândirea unor imagini plastice și sensuri noi, esențializarea și abstractizarea unor teme istorice și folclorice, introducerea arhaicului și a tradiției populare în modernitatea artistică și punerea față în față a artei românești cu cea americană constituie nota de originalitate a sculpturilor lui Ticu Arămescu.

Fișa autorului încheie acest album tipărit pe hârtie cretată, al cărui conținut este între coperte din carton dublu cretat și laminat, având formatul 20 x 22 cm.

Albumul, apărut la Editura Axis Libri din Galați și tipărit la SYNAPO ART, este un omagiu adus celor doi artiști care nădăjduit-au toată viața că pământul natal este leagănul visurilor, substanța și eternitatea artei arămesciene.

Întâlnirea cu o nouă lucrare a criticului Corneliu Stoica devine un motiv de bucurie spirituală și se prezintă ca o nouă piesă în demersul său critic și ca un gest de respect exprimat în nume propriu și în nume colectiv gălățean.

DICTIONAR

Artiști plastici gălățeni (210)

Corneliu STOICA

OANĂ Daniela Florentina – pictor.
S-a născut la 8 august 1968 în Galați. A absolvit Universitatea „Dunărea de Jos” Galați, Facultatea de Arte, Specializarea pictură (2019). Membră a Filialei Galați a Uniunii Artiștilor Plastici din România (2022). *Participări la expoziții de grup:* „Accente cromatice”, expoziție de pictură, Galeria de Artă Labyrinth (Education Point), București (2015/2016); „Popas în Transilvania”, Galeria de Artă Labyrinth (Education Point), București (2016); „In memoriam” – Mărășești, Mărăști, Soveja - Galeria de Artă Focșani; „Expresii și Culoare”, Foaierul Teatrului Dramatic „Fani Tardini” Galați (2017); „Est – Student Fest 18”, Universitatea „Dunărea de Jos” Galați; „Art Studio”, Centrul Cultural „Dunărea de Jos” Galați (2018); „Feedback 3”, Galeria de Artă „Serfioti” Galați; „Mărășeștiul în inima mea”, Galeria de Artă Focșani; „Expresii și Culoare”, expoziție de artă vizuală”, Foaierul Teatrului Dramatic „Fani Tardini” Galați (2019); Din 2021 participă la Saloanele de iarnă, primăvară, vară, toamnă și anuale ale Filialei Galați a U. A. P. R.; „Artiști români pe simeze internaționale 3 – Mestre, Veneția”, D EM Venice Art Gallery, Veneția, Italia; Bienala de Pictură „Alexandru Ciucurencu”, Muzeul

de Artă Tulcea; Bienala Albastră – Bienala Internațională de Arte Vizuale, Brașov; „ART IN CONVERSATION GALLERY”, London, Los Angeles, Karlsruhe, Nice (online) – www.artinconversation.co.uk/artist-1/daniela-florentina-oana (2021); „Artiști la Dunărea de Jos”, expoziție de pictură, sculptură, grafică și artă decorativă a Filialei Galați a U. A. P. R, Galeria „Căminul Artei”; Bienala Internațională de Artă Contemporană „Nicolae Tonitza”, ediția a IV-a, Bârlad; Bienala Internațională de Artă Contemporană „Ion Andreescu”, Buzău; Expoziția „Lumină, Culoare, Rugăciune”, Muzeul Istoriei, Culturii și Spiritualității

Creștine de la Dunărea de Jos, Sala „Sergiu Dumitrescu (2022).

Are lucrări în colecții private din România și Germania.

Pictura practică de Daniela Florentina Oană se află la granița dintre figurativ și nonfigurativ, reprezentările iconice din lucrările sale, de factură expresionist-abstractă, evocând „mai de grabă un spațiu simbolic decât un spațiu concret”, după cum remarcă profesoara acesteia de la Facultatea de Arte, pictorița conf. univ. dr. Liliana Jorică Negoescu. Și totuși, artista, în plâsmuirile sale, în cele mai multe cazuri, pornește de la datele concrete ale realității, sugerate sau vizibil exprimate uneori, alteori supuse în timpul săvârșirii actului creator unor metamorfoze a căror finalitate conduce la abstractizarea imaginilor.

Tematica abordată este variată, de la priveliști ale naturii surprinsă în diferite anotimpuri, aspecte ale unor peisaje urbane și obiective cu valoare istorică și arhitecturală, tradiții întâlnite în satele românești, secvențe din manifestări culturale, motive biblice („Dansul frunzelor”, „Copacul”, „La țărmul mării”, „Liniște”, „Dealul cu lavandă”, „Hora”, „Concert”, „Mască”, „Leru-i ler”, „Îngeri”), până la prezența unor echivalențe plastice care obiectivează în materie sensibilă propriile stări, trăiri, emoții și sentimente („Cronos”, „Efemer”, „Fereastră spre suflet”, „Confesiuni I, II”, „Nostalgie”). Tendința pictoriței pentru simplificarea formelor și folosirea unei cromatice diverse sunt evidente. În unele tablouri gama este potolită, redusă la griuri colorate („Rămășițele iernii”, „Seara în grădină”, „Imaginar II”), în altele întâlnim o anumită dominantă, de roșu, albastru, violet sau verde închis („Emoție de toamnă”, „Hora”, „Summer mood”, „Dealul cu lavandă”, „Efemer”), însă în cele mai multe predomină culorile intense, vii, strălucitoare, așezate în tușe spontane pe suprafața suportului. Adesea, artista recurge și la geometrizări ale formelor, așa cum se întâmplă în lucrări precum „Zig-Zag”, „Simbioză”, „Acasă” și „Pădurea văzută prin fereastră”, la împărțirea spațiului în registre verticale („Imaginar I”) sau introduce în materia picturală diferite ingrediente, obținând texturi rugoase sau în relief („La malul mării”, „Efemer”).

Oană Daniela Florentina - La țărmul mării

Metafora și simbolul sunt des întâlnite în pânzele Danielei Florentina Oană, dând discursului său substanțialitate, încorporând în încărcătura lor ideatică și emoțională semnificații profund umane, pe care iubitorul de artă trebuie să le descopere cu răbdare, să facă asociații, analize și să le înțeleagă.

Compozițiile sale au în arhitectura grafismelor și petelor de pigment care alcătuiesc ansamblul spațiului plastic un ritm dinamic, lirismul este când exuberant, când reținut și meditativ, în funcție de subiectul abordat și stările sufletești prin care trece artista. Coloristica are rezonanțe poetice, fiind expresia unei pictorițe sensibile, care se exprimă într-un limbaj plastic în care tradiționalul se îmbină armonios cu modernul, în opinia căreia „arta este mult mai mult decât un act estetic, creativ; reprezintă hrana spirituală cu valențe terapeutice, puntea dintre Vizibil și Divin”.

ART reading CITY

Proiecție

în vârful arătătorului
stă adevărata intenție
direcția lui
dezbracă
străpunge dureros
fără atingere
îngenunchează de durere

din acest vârf
se naște strigătul sau alintul

acolo stă prinsă
inima mea.

SILVIA CURELARU IBĂNESCU

Fântâna cu păsări albe

- poeme -

Editura Pontos, Chișinău, 2024

MORPHOCHROMA

Salonul de iarnă al Filialei Galați a U.A.P.R

Potențial creativ superior

Corneliu STOICA

Deschis la Galeriile de Artă „Nicolae Mantu”, Salonul de iarnă al Filialei Galați a U. A. P. R., ediția 2024/2025, reunește pe simeze lucrări de pictură, sculptură, grafică, artă decorativă, instalație și pictură satirică semnate numai de membrii titulari și stagiați ai acestei organizații locale a creatorilor din domeniul artelor vizuale, urmând ca pentru artiștii profesioniști neafiliați (licențiați, masteranzi, doctoranzi) și neprofesioniști să se organizeze o a doua etapă a Salonului. Măsură luată de noua conducere a filialei pentru a da posibilitatea de participare la această importantă manifestare a unui număr mai mare de plasticieni și pentru „evitarea aglomerării lucrărilor panotate”.

Lucrările expuse, prin varietatea tematică și stilistică, prin diversitatea tehnicilor și materialelor de realizare artistică, evidențiază un potențial creativ superior, fapt care îndreptățește aprecierile de care Filiala gălățeană se bucură pe plan național și nu numai, premiile, mențiunile și diplomele de excelență conferite de-a lungul anilor unor plasticieni de aici la diferite expoziții-concurs, bienale și trienale din țară și din străinătate.

Genul peisajului poate fi urmărit și de această dată în creația mai multor pictori și graficieni. Gheorghe Miron prezintă un aspect al sfârșitului toamnei și începutului iernii localizat în interiorul unei păduri, unde albul puținei zăpezi căzute se armonizează cu verdele pal și ruginiul frunzelor copacilor a căror înălțime și ramuri abia lasă loc să se vadă cerul opac. Secvențe hibernale descoperim și-n pânza Ioanei David, în care predomină griurile colorate, așezate pe suprafața pictată în tonuri de mare sensibilitate, ca și în lucrarea lui Horia Suceveanu, construită pe contrastul alb – albastru închis. Sterică Bădălan încântă cu o imagine panoramică a Galațiului și a apei fluviului surprinsă de undeva de pe lângă Turnul de Televiziune din cartierul Dunărea. Jana Andreescu a ipostaziat silueta unui edificiu urban cu o arhitectură interesantă, văzută printre ramurile unui copac ce se întind aproape suprarealist pe toată suprafața spațiului plastic. Lavinia Antonia Coșovliu evocă un peisaj montan, oprindu-se asupra exteriorului unei clădiri impozante din Bușteni, în timp ce Marinela Simiraș, într-o vădită notă lirică, găsește echivalențe plastice pentru a sugera bogăția florală a unei minunate grădini. Un peisaj de o deosebită frumusețe, evocator al atmosferei de basm a meleagurilor maramureșene descoperim în tabloul Liliane Jorică Negoescu, realizat în tehnică mixtă (tempera, tuș, pastel pe hârtie), ca și în compoziția metaforică, o adevărată simfonie cromatică, a lui Sava David,

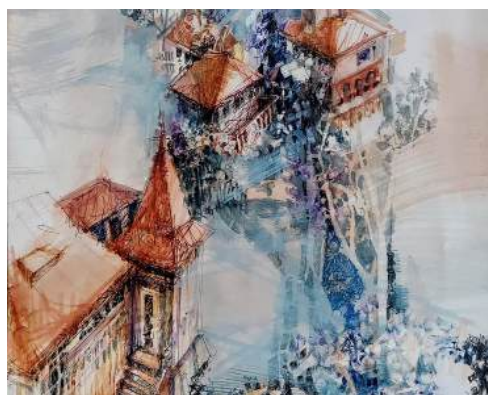
ingenioasă plăsmuire pentru exprimarea cadrului poetic al unei păduri de mesteceni. Tudor Șerban imaginează o priveliște cosmică, realizată într-o tehnică mai puțin folosită astăzi de artiști, cea a monotipiei („Aproape de Saturn”). Lucrări reprezentând peisaje și naturi statice (și acestea fragmente din natură) sunt semnate și de Valentin Popa, Miruna Căraușu, Corina Năvălici, Liliana Tofan, Cristiana Ștefania Culiță, Gabriela Badea și Gabriela Moisi-Alexandrescu. Ele conțin imagini tonifiante, create în stilul individual al fiecărui artist, în stare să emoționeze și să facă sufletul să vibreze la un înalt diapazon.

Figurativ prin excelență, Nicolae Cărbunaru abordează de această dată compoziția abstractă, urmărind ca prin formele create și cromatica folosită să exprime stări echivalente unei descărcări sufletești („Defulare”). Tot în zona abstractă se situează și lucrarea lui Tudor Ioan, remarcabilă prin sonoritatea materiei picturale intense și formele înscrise în spațiu printr-o mișcare gestualistă a pensulei („Între pământ și cer”).

Figura umană, atât feminină cât și cea masculină, este motivul din portretele semnate de Olimpia Ștefan, Raul Popa, Olesea Albu, Cosmin Saulea, Daniela Florentina Oană, Claudiu Radu, autoportretul Anei Maria Cocoș și compozițiile aparținând plasticienilor Cornel Corcăcel, Teodor Vișan, Ștefan Axente, Xenia Botea și Gabriela Georgescu. Chipul copilei din lucrarea Olimpiei Ștefan emană candoare, lumină, bucurie; figura tinerei din desenul în cărbune a lui Raul Popa, de o claritate clasică, este enigmatică; Ana Maria Cocoș și-a proiectat chipul pe un fundal cu o lebdă neagră, „rara avis” specifică continentului australian, simbol al imprevizibilului, al unui fapt sau eveniment care nu pot fi explicate decât după producerea lor; violonista imaginată de Olesea Albu este o făptură angelică; bărbatul portretizat de Cosmin Saulea are trăsături ferme, exprimă bărbăție, tărie de caracter. Iisus Hristos din desenul Danielei Florentina Oană este configurat dramatic, într-un stil expresionist, imaginea

Gheorghe Miron - Sfârșit și încet

Liliana J. Negoescu - Basm

Olimpia Ștefan - Nicole

Deniz Brînzet - Ochii

chipului fiind expresia chinurilor la care a fost supus, culminând cu execuția prin răstignire. Cornel Corcăcel și-a construit personajul din „Regele negru” cu multe elemente de detaliu ale fizionomiei și vestimentației, conferind lucrării o vădită notă ironică; „Balerina” lui Teodor Vișan constituie o adevărată pledoarie pentru grația și delicatetea feminină, pentru armonia mișcării. Diferită într-un fel de pictura cu care ne obișnuise este lucrarea „Zbucium” a Gabrielei Georgescu, unde tușele în zigzag continuu din prim-plan, trasate cu o pensulă lată, ce și-a lăsat aproape sculptural urmele, ca și personajele configurate fragmentar creează o atmosferă agitată, de frământare adâncă.

Sculptura, mai puțin reprezentată, prilejuieste întâlnirea cu lucrări care aparțin lui Denis Brânzei („Ochi”), Mugurel Vrânceanu („Feminitate”), Eduard Costandache („Implant”) și Lucian Ilie Jităriuc („Ducea”); arta decorativă este prezentă prin compozițiile din material textil realizate de Sorina Fădor Vădeanu („Amintiri”) și Simona Pascale („Flux energetic”), instalația are ca autor pe Andreea Costandache („Figuri în mișcare”), iar Florian Doru Crihană, în pictura sa cu caracter satiric o înfățișează pe celebra soprană Leontina Văduva într-o ipostază din opera „Romeo și Julieta”, lucrarea făcând parte din seria „Leontina Văduva și marile scene ale lumii”, ce a constituit tema expoziției cu același titlu deschisă de artist la Muzeul Municipiului București – Palatul Șuțu și Muzeul Brăilei „Carol I”.

Manifestare variată tematic și stilistic, reunind lucrări diverse ca viziune și tehnici de realizare, Salonul de iarnă constituie un act de cultură prețios, care evidențiază preocupările și realizările recente ale plasticienilor de la Dunărea de Jos, strădania acestora de a fi în pas cu evoluția artei naționale și, bineînțeles, a celei internaționale.

Ana Maria Cosoș - Obsesia perfecțiunii

Radu Popa - Misterios

Mugurel Vrânceanu - Feminitate

Teodor Vișan - Balerina

ARHIVĂ FOTO

1. Sărbătoarea Unirii Principatelor Române la Galați 24 ianuarie 2025

CRONICĂ

3. Vertij în vitralii - Octavian Mihalcea
5. Patimile poetice ale lui Dumitru Pricop - Nicolae Taftă
10. Un înger călător - Florin Dochia
12. Poezodia acestor „poeme lacome” în noua cetate - Tudor Cicu
15. Cufărul lui Cain - Nicolae Bacalbașa
29. Remember Sergiu Adam - Cornel Simion Galben

SERIAL

18. De ce sunt uitați „uitații”? - Gheorghe Felea
25. Kiki scrie, Kiki citește, Kiki traduce. Calea spre înțeleptire sau când inteligența ne slujește în procesul maturizării - Carmen Andrei
34. Nașterea poetului II - George Lateș

CREAȚIE LITERARĂ

27. Merry go round - Gheorghe Bacalbașa Bacalbașa
32. Când afli că ziua de duminică nu mai există - Adi G. Secară

ART City. Reading City

4. Icoana. Dar de suflet - Expoziție coordonată de prof. Olimpia Ștefan
17. Abia un foșnet - Ives Namur, Editura Tracus Arte, București, 2022.
41. Fântâna cu păsări albe - Silvia Curelaru Ibănescu, Editura Pontos, Chișinău, 2024

ARTĂ PLASTICĂ

37. Corneliu Stoica și frații Arămescu - Stan M. Andrei
39. DICȚIONAR. Artiști plastici gălățeni (210) - Corneliu Stoica
42. MORPHOCHOMA. Salonul de iarnă al Filialei Galați a U.A.P.R.
Potențial creativ superior - Corneliu Stoica

©

Iarina ANDREI

